

**PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA
Z JĘZYKA POLSKIEGO DLA KLASY V
Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Boguszycach**

OBSZARY AKTYWNOŚCI UCZNIĄ OCENIANE NA LEKCJI:

1. Ocenie na lekcji podlegają realne osiągnięcia uczniów, czyli aktualny stan wiedzy i umiejętność oraz wkład pracy i postępy w uczeniu się.
2. Uczeń jest zobowiązany do noszenia i prowadzenia zeszytu przedmiotowego, zeszytu ćwiczeń oraz podręcznika.
3. Prace klasowe i sprawdziany są obowiązkowe. Jeśli uczeń nie był na nich obecny z powodów losowych (nieobecność usprawiedliwiona), to w ciągu tygodnia uzgadnia z nauczycielem dodatkowy termin.
4. Uczeń może poprawić ocenę niedostateczną ze sprawdzianu tylko jeden raz w terminie ustalonym z nauczycielem. Nieobecność nieusprawiedliwiona pozbawia ucznia szansy na nowy termin.
5. Nie ma możliwości poprawiania ocen niedostatecznych z testów sprawdzających znajomość lektur – tym bardziej, że termin omawiania jest podawany z dużym wyprzedzeniem.
6. Nie ma możliwości poprawiania ocen na tydzień przed klasyfikacją, nie przewiduje się końcowego sprawdzianu zaliczeniowego. Uczeń realizuje program, systematycznie uczestnicząc w zajęciach – nauka trwa całe półrocze/rok/.
7. Na tydzień przed pracą klasową uczniowie powinni zostać poinformowani o zakresie treści materiału na sprawdzianie.
8. Kartkówki (wiadomości z trzech ostatnich lekcji) nie muszą być zapowiadane i podlegają poprawie na wyższą ocenę jeden raz.
9. Nie ocenia się ucznia po dłuższej (więcej niż tydzień) usprawiedliwionej nieobecności w szkole (sam uczeń zgłasza taką sytuację). Uczeń dostaje określony czas na nadrobienie zaległego materiału
10. Uczeń ma obowiązek uzupełnienia notatek (także zadań domowych) za czas swojej nieobecności jak najszybciej po powrocie do szkoły (w uzasadnionych przypadkach nauczyciel ma prawo zwolnić go z tego obowiązku lub określić, które partie notatek mogą być pominięte).
11. Trzy razy w półroczu uczeń może zgłosić nieprzygotowanie do lekcji, nie ponosząc żadnych konsekwencji. Nie dotyczy to zajęć, na których zaplanowany został sprawdzian, praca klasowa itp. O fakcie nieprzygotowania uczeń informuje na początku lekcji.
12. Uczniowie otrzymują „plusy” i „minusy”.
 - a) plus (+) uczeń może otrzymać za: aktywność na lekcji, prace domowe o małym stopniu trudności, pracę w grupie, przygotowanie materiałów wzbogacających proces lekcyjny, inne formy aktywności,
 - b) minus (-) uczeń może otrzymać za: brak pracy domowej, brak zeszytu przedmiotowego, podręcznika lub innych środków dydaktycznych potrzebnych do lekcji, niewłaściwą pracę w grupie, brak zaangażowania na lekcji,
 - c) za pięć plusów uczeń otrzymuje ocenę bardzo dobrą, za pięć minusów – ocenę niedostateczną; rozliczanie plusów i minusów odbywa się na bieżąco.

SPOSOBY GROMADZENIA INFORMACJI O OSIĄGNIĘCIACH UCZNIÓW

Wszelkie prace pisemne (prace klasowe, testy, sprawdziany, albumy, itp.) będą przechowywane przez nauczyciela do 31 sierpnia. Mogą być one udostępniane do wglądu uczniom i ich rodzicom (prawnym opiekunom), natomiast nie zostaną im oddane.

PRACA Z UCZNIEM ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI

Uczeń realizuje podstawę programową kształcenia ogólnego z uwzględnieniem jego indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych. Zakres wiedzy i umiejętności powinien dać mu szansę na sprostanie wymaganiom kolejnego etapu edukacyjnego. Stwierdzenie dysfunkcji nie zwalnia uczniów z obowiązków szkolnych. Nauczyciel jest zobowiązany (na podstawie pisemnej opinii PPP lub innej poradni specjalistycznej lub orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego albo indywidualnego nauczania) dostosować wymagania edukacyjne do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne problemy w uczeniu się uniemożliwiające sprostanie wymaganiom edukacyjnym.

KRYTERIA OCENY PRAC PISEMNYCH

Za sprawdziany i testy uczeń otrzymuje następujące oceny:

- 100 - 98% pkt. - celujący
- 97 - 94 % pkt. - bardzo dobry+
- 93 - 90 % pkt. - bardzo dobry
- 89 - 80 % pkt. - dobry+
- 79 - 70 % pkt. - dobry
- 60 - 60 % - dostateczny+
- 59 - 50 % - dostateczny
- 49 - 40 % - dopuszczający +
- 39 - 30 % - dopuszczający
- poniżej 30% - niedostateczny

Dla osób ze stwierdzoną dysfunkcją kryteria procentowe przy ocenianiu punktowym wyglądają następująco:

- 100%-85% - bardzo dobry

84%-65% - dobry
64% -45% - dostateczny
44%-25% - dopuszczający
24%-0 – niedostateczny

Ocena dyktand:

0 błędów - celujący
1 - 2 błędy - bardzo dobry
3 - 4 błędy - dobry
5 - 6 błędów - dostateczny
7 - 8 błędów - dopuszczający
9 błędów i więcej – niedostateczny

Uczeń u którego stwierdzono dysortografię, dysgrafię lub dysleksję, oceniany jest zgodnie ze wskazaniem zawartymi w opinii PP.

Błędem ortograficznym obniżającym ocenę jest błędna pisownia wyrazów ze znanymi dla ucznia zasadami. Pomyłką to na przykład przestawianie liter, opuszczanie znaków diakrytycznych. 3 błędy interpunkcyjne traktuje się jako 1 błąd ortograficzny. Błędy pierwszego rzędu dotyczą zasad pisowni wyrazów z *u, ó, rz, ż, ch, h, nie z poznanymi częściami mowy*.

OCENIANIE PRAC PISEMNYCH (prace klasowe, zadania domowe, prace pisane podczas lekcji):

W pracach pisemnych ocenie podlega:

TEMAT:

- zrozumienie tematu, zgodność treści z tematem
- dobór materiału i umiejętne wykorzystanie go w pracy,
- wnioskowanie, uzasadnianie sądów, wartościowanie

KOMPOZYCJA:

- posługiwanie się określoną formą wypowiedzi,
- wstęp, rozwinięcie, zakończenie
- spójność wypowiedzi
- estetyka pracy.

JĘZYK I STYL:

- poprawne budowanie zdań

- bogate słownictwo.

ZAPIS:

- poprawność ortograficzna i interpunkcyjna
- staranność zapisu

Praca nie na temat jest oceniana na ocenę niedostateczną.

Szczegółowy przedmiotowy system oceniania do podręcznika *Słowa z uśmiechem* klasa 5

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
ROZDZIAŁ I BRATNIE DUSZE					
„Dzień po dniu”. Dziennik Joanna Olech, <i>Dynastia Miziołków</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • podaje najważniejsze informacje na temat głównego bohatera • wymyśla tytuły zapisków w dzienniku • zna sposób odczytywania dat • zna pojęcie <i>dziennik</i> • zna pojęcie <i>blog</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje wyczerpujące informacje na temat głównego bohatera • zapisuje poprawnie daty • czyta poprawnie daty • objaśnia pojęcie <i>dziennik</i> • objaśnia pojęcie <i>blog</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje bohaterów drugoplanowych • ocenia zdarzenia, stosując odpowiednie słownictwo • wyszukuje w tekście podane informacje • tworzy kartkę z dziennika 	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa emocje bohatera • objaśnia znaczenie związków wyrazowych • odróżnia w tekście informacje od opinii • tworzy teksty – wpisy na blog 	<ul style="list-style-type: none"> • prowadzi blog

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Od beana do magistra”. Czasownik – powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czasownik wśród innych części mowy zna pojęcia <i>liczba, czas, osoba, rodzaj czasownika</i> wie, że czasownik występuje w formie osobowej i nieosobowej zna zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy formy liczby pojedynczej i mnogiej czasownika wskazuje w tekście i tworzy czasowniki w różnych czasach odmienia czasowniki przez osoby i rodzaje odróżnia czasowniki w formie osobowej i nieosobowej 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia czynności od stanów przekształca formę osobową czasownika na bezokolicznik i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z czasownikami 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie i celowo różne formy gramatyczne czasowników 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany czasowników oraz zasad ich pisowni
„Poszedł po rozum do głowy...”. Trudne formy czasu przeszłego	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym i stara się je stosować dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń bezokoliczników 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady odmiany czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym zna zasady pisowni -<i>źć, -ść, -qć</i> w zakończeniach bezokolicznika i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa większości czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym stosuje zasady pisowni -<i>źć, -ść, -qć</i> w zapisie zakończeń bezokolicznika wykorzystuje wiedzę o pisowni zakończeń bezokolicznika do tworzenia poprawnych związków wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa czasowników oznaczających ruch, typu <i>iść</i>, w czasie przeszłym korzysta ze słownika poprawnej polszczyzny w celu ustalenia poprawności językowej trudnych form czasowników poprawnie zapisuje zakończenia bezokolicznika 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie używa w swoich wypowiedziach ustnych i pisemnych trudnych form czasowników w czasie przeszłym sprawnie posługuje się słownikiem poprawnej polszczyzny

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Gdy się skończy nawet prac, to poleniuchować czas”. Czasowniki dokonane i niedokonane	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>czasowniki dokonane i niedokonane</i> wie, o jakich czynnościach oraz stanach informują czasowniki dokonane i niedokonane wie, że czasowniki dokonane mają formy tylko dwóch czasów 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje niektóre czasowniki dokonane i niedokonane wie, że czasowniki niedokonane występują w czasie przyszłym tylko w formie złożonej, a czasowniki dokonane tylko w formie prostej 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki dokonane i niedokonane poprawnie i celowo używa czasowników dokonanych i niedokonanych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje czasowniki dokonane i niedokonane w wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę na temat czasowników dokonanych i niedokonanych
„Tylko nudziarze nie mają marzeń”. Katarzyna Majgier, <i>Przebój na pięć</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> omawia treść fragmentu powieści wymienia bohaterów zna pojęcia <i>bohater główny, postać pierwszoplanowa</i> oraz <i>postać drugoplanowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje główną bohaterkę określa cechy różnych bohaterów wskazuje w utworze bohatera głównego odróżnia w utworze literackim postać pierwszoplanową od drugoplanowej 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa problemy poruszone w utworze wyraża opinię na temat programów telewizyjnych o charakterze konkursowym objaśnia pojęcia <i>bohater główny, postać pierwszoplanowa</i> i <i>postać drugoplanowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje emocjonalny charakter wypowiedzi bohaterki czyta wypowiedzi bohaterów, oddając głosowo charakterystyczne cechy każdej postaci używa pojęć <i>bohater główny, postać pierwszoplanowa</i> i <i>postać drugoplanowa</i>, omawiając świat przedstawiony utworu 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zestaw oryginalnych, zróżnicowanych pod względem budowy pytań

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Pomysł przyszedł nam natchniony, zestaw ćwiczeń jest zrobiony”. Strona czynna i bierna czasowników	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>strona czynna</i> i <i>strona bierna czasownika</i> wie, że są czasowniki, które nie mają strony biernej 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej zna pojęcia <i>czasowniki przechodnie</i> i <i>czasowniki nieprzechodnie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy stronę czynną i bierną czasowników odróżnia czasowniki przechodnie od nieprzechodnich poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę na temat strony czynnej i biernej czasowników
„Odegrał rolę brawurowo, zagrał po prostu koncertowo”. Przysłówki w związkach wyrazowych	<ul style="list-style-type: none"> wie, na jakie pytania odpowiada przysówek rozpoznaje przysówek wśród innych części mowy wie, że przysłówki najczęściej łączą się z czasownikami 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy przysłówki od przymiotników rozpoznaje przysłówki utworzone od innych części mowy rozpoznaje związki przysłówka z czasownikiem 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje związki przysłówka z przymiotnikiem lub przysłówkiem stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z przysłówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> używa związków przysłówka z przymiotnikiem i przysłówkiem dla określenia natężenia cech zapisuje poprawnie <i>nie</i> z przysłówkami w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przysłówków oraz zasad ich pisowni

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Trzy, dwa, jeden... Enter! Witaj w świecie gry”. Ałbena Grabowska-Grzyb, <i>Julek i Maja w labiryncie</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem tekst • zna pojęcie <i>świat wirtualny</i> • określa, kto opowiada o zdarzeniach • zna pojęcie <i>narrator trzecioosobowy</i> • czyta informacje na temat systemu PEGI 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje bohaterów tekstu na podstawie krótkich informacji • używa ze zrozumieniem pojęcia <i>świat wirtualny</i> • przytacza fragmenty tekstu ujawniające narratora • opowiada o preferowanych przez siebie formach spędzania wolnego czasu 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia informacje dotyczące głównego bohatera • wskazuje różnice między światem realnym a wirtualnym we fragmencie powieści • określa formę czasowników używanych przez narratora • wyraża opinię na temat korzystania z internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia różnice w funkcjonowaniu bohatera w świecie realnym i wirtualnym • analizuje wiedzę narratora o świecie przedstawionym • formułuje rady na temat właściwego korzystania z komputera 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża opinię na temat świata bez komputerów, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska • tworzy prezentację gry komputerowej, cechującą się oryginalnością formy i bogactwem treści
Zostań mistrzem gry”. Pisownia wyrazów z rz i ż	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady pisowni rz i ż • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z rz i ż 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie większość wyrazów z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z rz i ż w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni rz oraz ż

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Gry i zabawy – nauki podstawy”. Powtórzenie wiadomości o rzeczowniku	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rzeczownik wśród innych części mowy zna pojęcia <i>liczby</i> i <i>rodzaju rzeczownika</i> zna zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych i stara się je stosować czyta informacje na temat rzeczowników żywotnych i nieżywotnych oraz osobowych i nieosobowych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje rodzaje rzeczownika odróżnia rzeczowniki własne od pospolitych stosuje zasady pisowni rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna pojęcia <i>rzeczowniki żywotne</i> i <i>nieżywotne</i> oraz <i>rzeczowniki osobowe</i> i <i>nieosobowe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia różne kategorie rzeczowników własnych od pospolitych zapisuje poprawnie większość rzeczowników własnych i pospolitych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach rozpoznaje rzeczowniki żywotne i nieżywotne rozpoznaje rzeczowniki osobowe i nieosobowe 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie rzeczowniki własne i pospolite stosuje wiedzę o rzeczownikach osobowych i nieosobowych w odmianie rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i odmiany rzeczowników oraz zasad ich pisowni

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<p>„Czy księżniczki noszą dżinsy?”.</p> <p>Opis postaci literackiej – rady dla piszących.</p> <p>Barbara Kosmowska, <i>Buba</i> (fragmenty)</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje na temat bohaterki wypowiada się na temat wyglądu głównej bohaterki czyta rady dla opisujących wygląd postaci zna kompozycję opisu postaci przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy opis postaci 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problemy rodzinne głównej bohaterki opisuje elementy wyglądu postaci, korzystając z podanego zestawu określeń określa styl ubierania się postaci tworzy opis wyglądu postaci, korzystając z rad w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje postać z różnych punktów widzenia objaśnia znaczenie frazeologizmów używa poprawnie i celowo wyrazów bliskoznacznych i określeń wartościujących tworzy opis postaci, stosując różnorodne środki językowe 	<ul style="list-style-type: none"> podaje określenia synonimiczne precyzujące znaczenie epitetów opisuje wygląd postaci za pomocą podanych porównań używa frazeologizmów w opisie postaci tworzy rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis wyglądu postaci 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy bezbłędny językowo opis postaci – oryginalny pod względem treści i stylu swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w wypowiedziach ustnych i pisemnych różnymi związkami frazeologicznymi
<p>„Tydzień dzieci miał siedmioro...”.</p> <p>Przypadki rzeczownika</p>	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>przypadki rzeczownika</i> odmienia rzeczowniki przez przypadki w liczbie pojedynczej i mnogiej według wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> zna pytania, na które odpowiadają przypadki rzeczownika tworzy poprawne formy przypadków rzeczownika w związkach wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w swoich wypowiedziach poprawne formy przypadków rzeczownika objaśnia przyczyny zmiany form rzeczownika w zdaniu określa przypadki rzeczownika wymagane przez podane czasowniki lub przyimki 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o odmianie rzeczowników w wypowiedziach ustnych i pisemnych objaśnia znaczenie pojęcia <i>deklinacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje twórczo i funkcjonalnie posiadaną wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące odmiany rzeczowników przez przypadki

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Pomaluj słowami mój świat”. Olga Masiuk, <i>Tydzień Konstancji</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>bohater tytułowy</i> omawia krótko wybrany fragment powieści określa, kto opowiada o zdarzeniach zna pojęcie <i>narrator pierwszoosobowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podaje informacje dotyczące bohaterów tekstu objaśnia pojęcie <i>narrator pierwszoosobowy</i> objaśnia znaczenie słowa <i>empatia</i> wypowiada się na temat nastroju bohaterki 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje bohaterów tekstu, używa pojęcia <i>bohater tytułowy</i> określa wiedzę narratora o świecie przedstawionym cytuje odpowiednie fragmenty utworu analizuje zachowanie postaci 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problem niepełnosprawności bohaterki określa sposób wypowiedzania się narratora formułuje radę dotyczącą etykiety językowej używa ze zrozumieniem słowa <i>empatia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi tworzy oryginalny pod względem formy i treści opis obrazu, uwzględniając uwarunkowania dotyczące odbiorcy tekstu
„Urządzić pokój to nie lada sztuka”. Pisownia wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>ó</i> i <i>u</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>ó</i> i <i>u</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>ó</i> i <i>u</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>ó</i> i <i>u</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>ó</i> oraz <i>u</i>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Každy ma swój świat”. Roksana Jędrzejewska-Wróbel, <i>Kosmita</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wygląd bohatera czyta informacje na temat zaburzeń autystycznych porównuje fragmenty tekstów o różnej płaszczyźnie narracyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o zachowaniu i zwyczajach dziecka autystycznego analizuje pytania dotyczące tekstu podaje większość informacji na temat świata przedstawionego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje uczucia i nastroje bohaterki tekstu opowiada o reakcjach ludzi na nietypowe zachowania dziecka; używa ze zrozumieniem zwrotu <i>mieć mieszane uczucia</i> podaje wszystkie informacje na temat świata przedstawionego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa uczucia i opowiada o marzeniach dziecka autystycznego wyjaśnia różnice między narratorem pierwszoosobowym i narratorem trzecioosobowym 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własne stanowisko w związku z omawianym problemem, formułuje przemyślane, twórcze uwagi wykonuje oryginalny plakat odnoszący się do problemu odmienności
„Gramatyczne witaminy dla chłopaka i dziewczyny”. Temat i końcówka rzeczownika	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>temat</i> i <i>końcówka</i> rzeczownika stara się wyodrębnić temat i końcówkę rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia temat i końcówkę rzeczownika wie, od czego zależy końcówka odmienianego rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia poprawnie temat i końcówkę rzeczowników proponowanych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat synkretyzmu form gramatycznych rzeczowników 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat końcówek rzeczownika do poprawnego zapisu wyrazów

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Belferskie oblicza”. Rady dla formułujących argumenty. Edmund Niziurski, <i>Sposób na Alcybiadesa</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły kilku wyodrębnionym częściom tekstu • zna pojęcie <i>argument</i> • czyta rady dla formułujących argumenty • czyta informacje na temat bohatera • zna pojęcie <i>pięta achillesowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły wszystkim wyodrębnionym częściom tekstu • wyszukuje w tekście i przytacza informacje na temat bohatera • analizuje podane argumenty • objaśnia na podstawie tekstu i przypisu znaczenie wyrażenia <i>pięta achillesowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • nadaje tytuły fragmentom tekstu, stosując wypowiedzenia bez czasowników • objaśnia określenia charakteryzujące bohatera • ocenia sytuację i prezentuje opinię na wybrany temat • stosuje w wypowiedzi wyrażenie <i>pięta achillesowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia zdarzenia w formie notatki graficznej • opisuje bohatera • podaje argumenty na uzasadnienie swoich poglądów • wypowiada się na temat komizmu w tekście • tworzy hasło słownikowe <i>pięta achillesowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy oryginalny tekst prezentujący w żartobliwy sposób postać rzeczywistą • funkcjonalnie wykorzystuje różne argumenty do przekonania odbiorcy do swojego stanowiska

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Kto zna zmiany, ten wygrany”. Oboczności w temacie rzeczownika	<ul style="list-style-type: none"> wie, że podczas odmiany przez przypadki następują wymiany głosek w temacie zna pojęcie <i>oboczności</i> wskazuje niektóre oboczności w tematach rzeczowników 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje oboczności w tematach rzeczowników zna pojęcie <i>tematy oboczne</i> wykorzystuje wiedzę o wymianie <i>rz : r, ó : o, ch : sz</i> w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia i zapisuje różne tematy oboczne rzeczownika rozpoznaje wymianę <i>e : ø</i> oraz <i>ø : e</i> w tematach obocznych wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek <i>q : ę</i> w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o wymianie <i>e : ø</i> oraz <i>ø : e</i> w tematach obocznych do poprawnego zapisu wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o wymianie głosek w tematach fleksyjnych do poprawnego zapisu wyrazów

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<p>„Akcja pod kryptonimem <i>Wybuchowa kanapka</i>”.</p> <p>Plan szczegółowy – rady dla piszących.</p> <p>Iwona Czarkowska, <i>Duchy ze Wzgórza Rabowników</i> (fragmenty)</p>	<ul style="list-style-type: none"> dobiera tytuły do wydzielonych części tekstu przy niewielkim wsparciu nauczyciela skraca i przekształca zdania zapisuje w porządku chronologicznym treści szczegółowe dotyczące jednego z wybranych zdarzeń czyta rady dla piszących plan szczegółowy 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje zdarzenia zgodnie z ich chronologią samodzielnie skraca i przekształca zdania porządkuje treści szczegółowe dotyczące dwóch różnych zdarzeń i zapisuje je w porządku chronologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat bohaterów zdarzeń skraca wypowiedzenia odpowiednio do przyjętego celu zapisuje w porządku chronologicznym treści dotyczące dwóch różnych zdarzeń zapisuje plan szczegółowy w formie wypowiedzeń bez czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje miejsca zdarzeń przekształca wypowiedzenia odpowiednio do przyjętego celu tworzy poprawny językowo, jednolity stylistycznie plan szczegółowy 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie cechujące się oryginalnym ujęciem tematu
<p>„Wśród chwatów i hultajów”.</p> <p>Pisownia wyrazów z <i>ch</i> i <i>h</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>h</i> i <i>ch</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>h</i> i <i>ch</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>ch</i> oraz <i>h</i>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Uwaga! Przyjechał teatr”. Małgorzata Musierowicz, <i>Dziecko piątku</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> określa miejsce zdarzeń i wymienia bohaterów czyta informacje na temat różnych rodzajów lalek teatralnych czyta informacje na temat języka i znaków teatru 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje na temat spektaklu przygotowanego przez głównego bohatera wymienia elementy składające się na teatrzyk lalkowy wymienia większość znaków teatru 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia informacje na temat sztuki wystawianej przez bohatera rozpoznaje funkcje pełnione przez bohatera w teatrze wymienia wszystkie znaki teatru i rozumie ich funkcję 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje reakcje publiczności na przedstawienie ocenia, w której roli bohater czuł się najlepiej omawia znaki teatru w odniesieniu do przedstawienia opisanego w tekście powieści 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o sztuce teatru w wypowiedziach na temat problematyki tekstu i jego bohaterów

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Historia biblijna w drzewie lipowym wystrugana”. Antonina Domańska, <i>Historia żółtej cizemki</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> określa czas i miejsce zdarzeń zna pojęcia <i>bohater historyczny</i> i podaje przykład takiego bohatera z tekstu zna pojęcia <i>wydarzenie historyczne, utwór historyczny</i> ogląda uważnie zdjęcie ołtarza z bazyliki Mariackiej, czyta informacje na temat dzieła 	<ul style="list-style-type: none"> przycacza fragmenty tekstu dotyczące czasu i miejsca zdarzeń zna pojęcie <i>archaizm</i> i podaje jego przykład z tekstu odróżnia postacie fikcyjne od historycznych i podaje przykłady takich bohaterów z tekstu objaśnia pojęcia <i>wydarzenie historyczne, utwór historyczny</i> wymienia niektóre elementy ołtarza z bazyliki Mariackiej 	<ul style="list-style-type: none"> selekcjonuje informacje podaje kilka przykładów archaizmów z tekstu sporządza katalog postaci fikcyjnych i historycznych z utworu, korzystając z tekstu i przypisów używa ze zrozumieniem pojęcia <i>wydarzenie historyczne</i> określa temat dzieła, przedstawia wrażenia odbiorcze 	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje wyboru najistotniejszych informacji z tekstu określa funkcję archaizmów w tekście opisuje bohatera oraz jego pracę, używając przenośni oraz innych środków stylistycznych funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat utworu historycznego w analizie tekstu porównuje wrażenia odbiorcze współczesne z opisanymi w powieści 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji archaizmów w tekście analizuje i interpretuje dzieło artystyczne, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W podróż za jeden uśmiech”. Przymyki i wyrażenia przymikowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>przymek</i> zna pojęcie <i>wyrażenie przymikowe</i> rozpoznaje niektóre przymyki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przymek wśród innych części mowy wie, jak zbudowane jest wyrażenie przymikowe wie, że przymek jest nieodmienną i niesamodzielną częścią mowy zna pojęcia <i>przymyki proste</i> i <i>przymyki złożone</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przymyki proste i złożone tworzy przymyki złożone wie, że przymyki wymagają użycia odpowiedniego przypadku rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnych wyrażeń przymikowych do określenia relacji przestrzennych, czasowych oraz innych zależności używa poprawnych form przypadków rzeczowników w wyrażeniach przymikowych poprawnie zapisuje przymyki złożone 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przymków, wyrażeń przymikowych oraz ich funkcji
„Ploteczki przy okazji kartkóweczki”. Związek rzeczownika z przymiotnikiem	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje przymiotnik wśród innych części mowy zna pojęcie liczby i rodzaju rzeczownika oraz przymiotnika wie, że przymiotnik jest najczęściej określeniem rzeczownika 	<ul style="list-style-type: none"> określa liczbę i rodzaj przymiotnika wie, że przymiotnik dopasowuje swoją formę do rzeczownika, który określa stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z przymiotnikami 	<ul style="list-style-type: none"> łączy przymiotniki i rzeczowniki w poprawne związki wyrazowe poprawnie zapisuje cząstkę <i>nie</i> z przymiotnikami 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa związków przymiotnika z rzeczownikiem poprawnie zapisuje końcówki <i>ę</i> i <i>ę</i> w zakończeniach przymiotników i rzeczowników 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia przymiotników oraz ich funkcji

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<p>„Czy nie nudno panu na pomniku?”. Opowiadanie z elementami opisu – rady dla piszących. Wanda Chotomska, <i>Pomnik Kopernika</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie tekst wiersza oraz informacje o Mikołaju Koperniku • układa zdarzenia w porządku chronologicznym • wyszukuje na mapie miejsca zdarzeń i czyta informacje o postaciach z warszawskich pomników • czyta rady dla piszących opowiadanie z elementami opisu • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze opowiadanie z elementami opisu 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu • łączy zdarzenia w związki przyczynowo-skutkowe według podanego schematu • sporządza plan zdarzeń • opisuje miejsce zdarzeń • tworzy krótkie opowiadanie z elementami opisu, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> • określa cechy osoby mówiącej w wierszu • przekształca tekst opowieści dla zdynamiczowania akcji • opisuje wybrane elementy świata przedstawionego, stosując różnorodne środki językowe • tworzy rozbudowane opowiadanie z elementami opisu 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje postać, wchodząc w rolę przewodnika • wyjaśnia wpływ środków językowych na narrację • tworzy opowieść o jednej z przygód bohatera wiersza • tworzy rozbudowane, poprawne językowo, stylistycznie i kompozycyjnie opowiadanie z elementami opisu 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie z elementami opisu – oryginalne pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Kolorowy zawrót głowy”. Odmiana przymiotnika	<ul style="list-style-type: none"> wie, że przymiotnik odmienia się przez przypadki, liczby i rodzaje rozpoznaje liczbę i rodzaj przymiotnika odmienia przymiotniki przez przypadki według wzoru 	<ul style="list-style-type: none"> odmienia przymiotniki przez liczby, rodzaje i przypadki tworzy związki frazeologiczne z przymiotnikami 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w wypowiedziach poprawne formy przypadków przymiotnika tworzy poprawne formy rodzajowe przymiotnika w liczbie mnogiej 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o odmianie przymiotników w wypowiedziach ustnych i pisemnych stosuje poprawnie i celowo zróżnicowane formy gramatyczne przymiotników 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące odmiany przymiotników oraz zasad ich pisowni objaśnia związki między warstwą językową a znaczeniową utworu literackiego
„Wojenko, wojenko, cóżeś ty za pani ...”. Leon Łuskino, <i>Piechota</i> (fragment); Tadeusz Biernacki, Andrzej Hałaciński, <i>My, Pierwsza Brygada</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> czyta teksty pieśni, korzysta z przypisów ogląda reprodukcje obrazów i czyta informacje o Legionach Polskich zna pojęcia <i>pieśń</i> oraz <i>liryka patriotyczna</i> 	<ul style="list-style-type: none"> określa, kto wypowiada się w pieśni wskazuje wyrażenia mówiące o godności i poświęceniu żołnierzy wyszukuje w tekście refren, powtórzenia, rymy, określa liczbę wersów i sylab 	<ul style="list-style-type: none"> omawia obrazy poetyckie wypowiada się na temat wartości cenionych przez bohaterów pieśni omawia czynniki wpływające na melodyjność tekstów pieśni 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje w formie wskazówek informacje na temat obrazów poetyckich hierarchizuje wartości odnoszące się do postawy żołnierzy używa ze zrozumieniem terminów <i>liryka patriotyczna</i> oraz <i>pieśń</i> w odniesieniu do utworów <i>My, Pierwsza Brygada</i> i <i>Piechota</i> 	<ul style="list-style-type: none"> na podstawie analizy tekstów pieśni formułuje wnioski o charakterze ogólnym, dotyczące uniwersalnych wartości etycznych twórczo wykorzystuje w wypowiedziach na temat tekstu posiadaną wiedzę historyczną

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Odkrywanie tajemnic miasta”. Pisownia wyrazów wielką i małą literą	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni wyrazów wielką i małą literą korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów wielką i małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni wielką i małą literą
„Nie musisz być orłem z matematyki, żeby znać dobrze...”. Liczebnik i jego znaczenia	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>liczebnik</i> wie, na jakie pytania odpowiada liczebnik rozpoznaje niektóre liczebniki 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że liczebnik jest najczęściej określeniem rzeczownika rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o tym, że liczebnik dostosowuje swoją formę do określanego rzeczownika posługuje się związkami frazeologicznymi zawierającymi liczebniki 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnych form liczebników w związkach wyrazowych odróżnia liczebniki od rzeczowników odliczebnikowych 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące znaczenia i funkcji liczebników

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Wojenne piosenki... niezrównane towarzyski walki”. Roksana Jędrzejewska-Wróbel, <i>Halicz</i> (fragmenty); Józef „Ziutek” Szczepański, Pałacyk Michła (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> • czyta ze zrozumieniem teksty oraz informacje o Powstaniu Warszawskim • zna pojęcie <i>konspiracja</i> • wyjaśnia, kim był Józef „Ziutek” Szczepański • czyta informacje o Krystynie Kraheleskiej • pisze ogłoszenie informujące o koncercie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących głównego bohatera wspomnień • wypowiada się na temat walk powstańczych • opowiada o kolejnych zdarzeniach z komiksu • pisze notatkę o Poczcie Harcerskiej 	<ul style="list-style-type: none"> • określa odbiorcę wypowiedzi poetyckiej • omawia okoliczności zdarzeń, przedstawia tytułową postać • używa ze zrozumieniem słowa <i>konspiracja</i> • opisuje pomnik Małego Powstańca 	<ul style="list-style-type: none"> • formułuje pytania dotyczące działań i przeżyć bohatera • wyraża opinię na temat zdarzeń przedstawionych w tekście • określa intencje wypowiedzi • określa rolę piosenek patriotycznych podczas powstania • dzieli się wrażeniami na temat wirtualnego muzeum 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje i interpretuje teksty kultury (komiks, piosenka, wspomnienia, pomnik), swobodnie odwołując się do kontekstów historycznych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Bez względu na porę roku, dnia i stan pogody – stawię się...”. Mariusz Zaruski, <i>Na bezdrożach tatrzańskich</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje na mapie miejsca wydarzeń przedstawionych w tekście porządkuje większość wydarzeń zgodnie z chronologią zna pojęcie <i>punkt kulminacyjny</i> zna pojęcie <i>wspomnienia</i> czyta informacje na temat TOPR-u 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje narratora w tekście porządkuje zdarzenia zgodnie z chronologią objaśnia pojęcie <i>punkt kulminacyjny</i> objaśnia pojęcie <i>wspomnienia</i> opisuje godło TOPR-u 	<ul style="list-style-type: none"> określa wiedzę narratora o świecie przedstawionym określa cechy charakteru bohaterów tekstu określa motywy działań ratowników górskich wyjaśnia znaczenie nazwy Rycerze Błękitnego Krzyża 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje, że tekst ma charakter wspomnieniowy czyta fragment prezentujący przełomowy moment opowieści, oddając głosem napięcie, które mu towarzyszy wyjaśnia rolę autora tekstu w rozwoju ratownictwa tatrzańskiego 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własne stanowisko w związku z problematyką omawianego tekstu, formułuje przemyślane, twórcze uwagi
„Ile to było? Kiedy się działo? Porządkuj liczby i rób to śmiało!” Liczebniki główne i porządkowe	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>liczebniki główne</i> zna pojęcie <i>liczebniki porządkowe</i> wie, co określają liczebniki główne i porządkowe odróżnia cyfry arabskie od rzymskich 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że liczebniki główne i porządkowe odmieniają się przez przypadki i rodzaje odróżnia liczebniki główne od porządkowych odmienia liczebniki przez przypadki według wzoru zna zasady zapisu liczebników głównych i porządkowych 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o odmianie liczebników w wypowiedziach ustnych i pisemnych stosuje zasady zapisu liczebników głównych i porządkowych cyframi arabskimi i rzymskimi 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa w opisie liczebników głównych i porządkowych zapisuje poprawnie liczebniki główne i porządkowe cyframi arabskimi i rzymskimi 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę oraz umiejętności językowe dotyczące funkcji liczebników głównych i porządkowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Poeci... na start!”. Kazimierz Wierzyński, <i>Na start</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie wiersz i określa jego temat • zna pojęcie <i>bohater liryczny</i> • zna pojęcie <i>wykrzyknienie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa tematykę tekstu • przytacza epitety i porównania dotyczące bohatera lirycznego • wyszukuje w wierszu fragmenty oddające emocje osoby mówiącej 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat sytuacji przedstawionej w wierszu • przytacza przenośnię dotyczącą bohatera tekstu • czyta fragmenty wiersza, oddając głosem natężenie uczuć i przeżyć 	<ul style="list-style-type: none"> • określa, kim może być podmiot liryczny • opisuje bohatera lirycznego • określa funkcję wykrzyknień w kontekście treści wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje tekst na poziomie metaforycznym • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych środków stylistycznych podczas analizy i interpretacji wiersza

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<p>„Srebro to za mało. Artykuł prasowy”. Podziękowanie – rady dla piszących. Janusz Pindera, <i>Życie pokaże</i> (fragmenty)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie tekst prasowy • podaje informacje na temat osiągnięć bohaterki tekstu prasowego • zna pojęcie <i>artykuł prasowy</i> • czyta rady dla piszących podziękowanie • przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy tekst podziękowań 	<ul style="list-style-type: none"> • wynotowuje informacje z tekstu • określa czynniki decydujące o sukcesie sportsmenki • przytacza tytuł artykułu i śródtytuły • porównuje artykuł prasowy i powieść według wybranych kryteriów • pisze tekst podziękowań, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście najistotniejsze informacje • prezentuje bohaterkę tekstu • objaśnia i komentuje tytuł artykułu • porównuje artykuł prasowy i tekst literacki • wyszukuje informacje o wydarzeniach o charakterze charytatywnym i pisze tekst podziękowań dla organizatorów imprezy 	<ul style="list-style-type: none"> • odróżnia zawarte w tekście informacje ważne od informacji drugorzędnych • wyraża opinię na temat postawy bohaterki • określa funkcję śródtytułów w artykule prasowym • pisze poprawny językowo i stylistycznie tekst podziękowań 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o tekstach dziennikarskich w wypowiedziach na temat omawianego artykułu prasowego • formułuje twórcze uwagi i przemyślane wskazówki ułatwiające innym uczniom pracę

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W zdrowym ciele zdrowy duch”. Pisownia przyimków i wyrażeń przyimkowych	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega trudności ortograficzne w zakresie łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady dotyczące łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady łącznej i rozdzielnej pisowni przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje przyimki złożone i wyrażenia przyimkowe w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych przyimków złożonych i wyrażeń przyimkowych z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni łącznej i rozdzielnej
„Niecudowne atrakcje, niesamowite wrażenia, czyli niezwykle miejsca, które warto zobaczyć”. Pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>nie</i> z rzeczownikami, czasownikami, przymiotnikami, przysłówkami i liczebnikami korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu <i>nie</i> z różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>nie</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>nie</i>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Mity ożywają”. Nikos i Ares Chadzinikolau, <i>Ilustrowana księga mitów greckich</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>mitologia</i> wymienia kilku bogów greckich przedstawionych w tekście i wyjaśnia, czym się opiekowali używa we właściwym kontekście wybranego słowa pochodzącego z mitologii 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje kolejne etapy tworzenia mitów i opowieści z nimi związanych wymienia większość bogów greckich przedstawionych w tekście i wyjaśnia, czym się opiekowali objaśnia znaczenia wybranych słów zaczerpniętych z mitologii 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia etapy tworzenia mitów i opowieści z nimi związanych rozpoznaje atrybuty przypisane różnym bogom greckim objaśnia rodowód bogów greckich 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję opowieści o bogach i herosach w kulturze starożytnej Grecji rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących wybranych bogów 	<ul style="list-style-type: none"> pisze oryginalny pod względem treści i formy pytań tekst wywiadu funkcjonalnie posługuje się różnymi związkami wyrazowymi zaczerpniętymi z mitologii
„Wiedzieli już Rzymianie, co to jest zdanie”. Powtórzenie o wypowiedzeniach	<ul style="list-style-type: none"> wie, co to jest wypowiedzenie wie, w jakim celu są używane wypowiedzenia oznajmujące, pytające, rozkazujące wie, czym różni się zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje wypowiedzenia oznajmujące, rozkazujące, pytające w zależności od celu wypowiedzi stosuje wypowiedzenia wykrzyknikowe dla uzyskania ekspresji wypowiedzi odróżnia zdanie od wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje równoważniki zdań przekształca wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zdania i odwrotnie odpowiednio do przyjętego celu stosuje konsekwentnie wypowiedzenia bez osobowej formy czasownika w zapisie planu zdarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie różne typy wypowiedzeń odpowiednio od sytuacji komunikacyjnej określa znaczenie łącznikowych sentencji, korzystając z różnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów wypowiedzeń w wypowiedziach ustnych i pisemnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Kim jest ten więzień?”. Wanda Markowska, <i>Prometeusz</i>	<ul style="list-style-type: none"> dopasowuje zdarzenia z tekstu do ilustracji przycacza fragment tekstu na wskazany temat podaje kilka określeń charakteryzujących głównego bohatera czyta definicję słowa <i>prometejski</i> czyta informacje na temat mitu o czterech wiekach ludzkości 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje ilustracje zgodnie z chronologią zdarzeń mitu opisuje bohatera za pomocą różnorodnych określeń wyraża opinię na temat wartości darów tytana charakteryzuje krótko każdy z czterech wieków przedstawionych w greckim micie 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o życiu ludzi stworzonych przez Prometeusza wymienia czyny tytana potwierdzające główne cechy jego osobowości wskazuje określenia synonimiczne w podanym zestawie wyrazów wyjaśnia znaczenia wyrazu <i>prometejski</i>, odwołując się do tekstu mitu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje problem, jak zmieniło się życie ludzi za sprawą tytana zestawia kontekst biblijny i mityczny dotyczący historii stworzenia człowieka formułuje wypowiedź na temat współczesnych dobroczyńców ludzkości wyjaśnia funkcję mitu o Prometeuszu 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje ocenę moralną działań bohaterów, odwołując się do uniwersalnych wartości etycznych na podstawie analizy tekstu formułuje wnioski o charakterze ogólnym, dotyczące społecznej funkcji mitów

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Czynów wielkich dokonali i w mitach się zapisali”. Podmiot i orzeczenie	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu orzeczenie rozpoznaje w zdaniu podmiot zna pojęcie <i>związek główny w zdaniu</i> wie, że funkcję podmiotu w zdaniu pełni najczęściej rzeczownik w mianowniku wie, że funkcję orzeczenia w zdaniu pełni najczęściej czasownik w formie osobowej 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia związki główny w zdaniu i zna jego funkcję wyodrębnia związki poboczne i zna ich funkcje wie, z czego się składa grupa podmiotu i grupa orzeczenia w zdaniu zna pojęcie <i>podmiot gramatyczny</i> zna pojęcia <i>podmiot szeregowy</i> i <i>podmiot towarzyszący</i> zna pojęcie orzeczenie czasownikowe 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia i rzeczownika w roli podmiotu w wypowiedziach ustnych i pisemnych wyodrębnia grupę podmiotu i grupę orzeczenia w zdaniu rozpoznaje podmiot gramatyczny w zdaniu rozpoznaje podmiot szeregowy i podmiot towarzyszący w zdaniu rozpoznaje orzeczenie czasownikowe w zdaniu wie, że funkcję orzeczenia mogą pełnić wyrazy typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> z towarzyszącym im bezokolicznikiem 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy poprawne związki wyrazowe w wypowiedzeniach świadomie rozwija zdania, rozbudowując grupę podmiotu lub orzeczenia funkcjonalnie i poprawnie używa podmiotu gramatycznego, szeregowego lub towarzyszącego w zdaniu funkcjonalnie i poprawnie używa orzeczenia czasownikowego oraz orzeczenia z wyrazami typu <i>trzeba, można, należy, warto</i> w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje wiedzę na temat orzeczeń i podmiotów oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach funkcjonalnie stosuje różne typy podmiotów i orzeczeń

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Teraz Zeus ma głos”. Gerard Moncombe, <i>o tym, jak Demeter straciła swoją ukochaną córkę i przemieniła ziemię w pustynię</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> określa adresata opowieści opowiada o sytuacji wymagającej podjęcia decyzji odczytuje fragmenty mówiące o uczuciach Demeter zna pojęcie <i>uosobienie</i> (<i>personifikacja</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje imiona wymienionych w micie bogów w formie notatki graficznej podaje możliwe rozwiązania sytuacji wymagającej podjęcia decyzji krótko opisuje pejzaże przedstawione na ilustracjach objaśnia pojęcie <i>uosobienie</i> (<i>personifikacja</i>), odwołując się do przykładów 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza szczegółowy plan zdarzeń opowieści przedstawia pozytywne i negatywne skutki różnych rozwiązań sytuacji dopasowuje reprodukcje do wybranych części mitu wskazuje podobieństwa i różnice między bohaterami mitycznymi 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje zdarzenia, wchodząc w rolę jednej z postaci określa skutki podjętych decyzji, omawia uczucia Demeter, używając słów i wyrażeń synonimicznych wyjaśnia funkcję mitu o Demeter i Korze 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własny punkt widzenia na temat tekstu literackiego, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Jacy? Którzy? Czyi? Kto rąbka tajemnicy uchyli?”. Przydawka	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>przydawka</i> wie, na jakie pytania najczęściej odpowiada przydawka rozpoznaje w zdaniu niektóre przydawki 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>przydawka</i>, określając jej funkcję w zdaniu wie, jakimi częściami mowy może być wyrażona przydawka 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu przydawki i zna ich funkcje składniowe przekształca przydawki w formie wyrażenia przyimkowego w przydawki wyrażone przymiotnikiem i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu przydawki wyrażone różnymi częściami mowy buduje poprawne związki wyrazowe z przydawkami funkcjonalnie używa przydawek różnego typu 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat przydawek oraz funkcji tych części zdania w wypowiedzeniach
„Trzymaj język za zębami”. Jan Parandowski, Syzyf	<ul style="list-style-type: none"> opisuje miejsca zdarzeń z mitu i określa, które są realistyczne, a które fantastyczne wyjaśnia, za co został ukarany Syzyf wie, jaką funkcję pełniły mity greckie 	<ul style="list-style-type: none"> układa szczegółowy plan zdarzeń jednej z głównych części mitu opisuje sposób ukarania Syzyfa objaśnia funkcje mitów greckich 	<ul style="list-style-type: none"> układa szczegółowy plan zdarzeń mitu wyraża opinię na temat kary dla Syzyfa omawia przesłanie mitu korynckiego 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wyobrażenia starożytnych Greków dotyczące życia i śmierci zapisuje przesłanie mitu w formie rad 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalny sposób ukazania uwspółcześnionej postaci mitologicznej

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<p>„W świecie bogów, herosów i ludzi”. Charakterystyka postaci (wprowadzenie) – rady dla piszących. Jan Parandowski, <i>Dwanaście prac Heraklesa</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje podstawowe informacje na temat bohatera mitu • wyszukuje w tekście informacje na temat działań bohatera • wyszukuje w słoniku znaczenie wyrazu <i>heros</i> oraz znaczenie <i>stajnia Augiasza</i> • czyta rady dla piszących charakterystykę postaci • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze charakterystykę postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje wygląd Heraklesa, korzystając z informacji z tekstu • objaśnia przyczynę zdarzeń mających wpływ na los bohatera • objaśnia znaczenie wyrazu <i>heros</i> oraz wyrażenie <i>stajnia Augiasza</i> • tworzy uproszczoną charakterystykę postaci, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> • wnioskuje na podstawie działań bohatera o jego cechach charakteru • wyraża opinię na temat działań bohatera i przytacza argumenty na poparcie swojego stanowiska • używa ze zrozumieniem wyrazu <i>heros</i> oraz wyrażenia <i>stajnia Augiasza</i> • tworzy charakterystykę postaci literackiej 	<ul style="list-style-type: none"> • określa wpływ różnych czynników na życie bohatera • wykorzystuje wiedzę o bohaterze do tworzenia tekstów inspirowanych treścią mitu • funkcjonalnie wykorzystuje poznane pojęcia w wypowiedziach na temat bohatera • tworzy poprawną językowo, stylistycznie i kompozycyjnie charakterystykę postaci 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia własne stanowisko w związku z problematyką omawianego tekstu, formułuje przemyślane, twórcze uwagi • pisze oryginalny pod względem treści i formy pytań tekst wywiadu • funkcjonalnie posługuje się różnymi związkami wyrazowymi zaczerpniętymi z mitologii
<p>„Nie udawaj Greka”. Dopełnienie</p>	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>dopełnienie</i> • wie, na jakie pytania odpowiada dopełnienie • rozpoznaje w zdaniu niektóre dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia pojęcie <i>dopełnienie</i>, określając jego funkcję w zdaniu • wie, jakimi częściami mowy jest wyrażone dopełnienie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w zdaniu dopełnienia i zna ich funkcje składniowe • określa formę gramatyczną rzeczowników pełniących funkcję dopełnienia 	<ul style="list-style-type: none"> • buduje poprawne związki wyrazowe z dopełnieniami • funkcjonalnie stosuje dopełnienia w tworzeniu konstrukcji zdaniowych 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat dopełnień oraz funkcji tych części zdania w wypowiedziach

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W labiryncie mitu”. Jan Parandowski, <i>Tezeusz</i>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia bohaterów mitu porządkuje zdarzenia w układzie chronologicznym czyta uważnie wskazany fragment utworu zna pojęcie <i>wątek</i> wyszukuje znaczenie podanych frazeologizmów czyta informacje na temat kultury minojskiej 	<ul style="list-style-type: none"> selekcjonuje informacje na temat bohaterów mitu nadaje tytuły wydarzeniom opowiada mitologiczną historię z punktu widzenia wskazanego bohatera objaśnia pojęcie <i>wątek</i> używa we właściwym kontekście frazeologizmów związanych z omawianym mitem tworzy opowieść inspirowaną mitem 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje dwie historie mitologiczne wnioskuje na podstawie działań bohatera o jego cechach charakteru nazywa uczucia bohaterki objaśnia znaczenia dosłowne i przenośne wyrazu <i>labirynt</i> porównuje bohaterów mitologicznych z bohaterami współczesnej popkultury 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia postawę bohatera przytacza właściwe argumenty na poparcie stanowiska rozpoznaje emocje bohaterki omawia symboliczne znaczenie mitologicznej postaci odwołuje się podczas analizy mitu do różnych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i w oryginalny sposób wykorzystuje wiedzę na temat mitologicznych bohaterów do stworzenia scenariusza gry komputerowej
„Skarby gramatyki”. Okoliczniki	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>okolicznik</i> wie na jakie pytania odpowiadają okoliczniki zna trzy typy okoliczników: czasu, miejsca i sposobu rozpoznaje w zdaniu niektóre okoliczniki 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>okolicznik</i>, określając jego funkcję w zdaniu wie, na jakie pytania odpowiadają okoliczniki różnych typów 	<ul style="list-style-type: none"> wie, jakimi częściami mowy mogą być wyrażone okoliczniki odróżnia okolicznik czasu, miejsca i sposobu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w zdaniu okoliczniki wyrażone różnymi częściami mowy tworzy poprawne związki wyrazowe z okolicznikami funkcjonalnie używa okoliczników różnego typu w wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i swobodnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów okoliczników oraz funkcji tych części zdania w wypowiedziach

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<p>„Muzo! Męża wyśpiewaj...”.</p> <p>Prezentacja multimedialna – rady dla twórców. Jan Parandowski, <i>Podróże Odyseusza</i> (fragmenty)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie tekst o podróży Odyseusza oraz informacje o wojnie trojańskiej • określa czas zdarzeń • zna związki wyrazowe <i>syreni śpiew</i> oraz <i>znajdować się między Scyllą a Charybdą</i> • czyta rady dla twórców prezentację multimedialną • przy wsparciu nauczyciela tworzy prostą prezentację multimedialną 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje na mapie miejsca, o których mowa w tekście • nadaje tytuły przygodom Odyseusza • stosuje w opisie syren epitety i porównania • tworzy opowieść inspirowaną mitem • tworzy prezentację multimedialną, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o miejscach zdarzeń, używając określeń o charakterze przenośnym • ocenia przygody we wskazanych kategoriach • opowiada o wybranym zdarzeniu z różnych punktów widzenia • wyodrębnia w tekście związki wyrazowe wskazujące na różnicę między czasem zdarzeń a czasem opowiadania • tworzy prezentację multimedialną, wykorzystując funkcjonalnie różne źródła informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o obyczajach w kraju Feaków • rozpoznaje bohaterów na podstawie ich wypowiedzi • wspomina wybrane zdarzenie, wchodząc w rolę bohatera zdarzeń • tworzy poprawną merytorycznie, językowo i kompozycyjnie prezentację multimedialną 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy prezentację multimedialną, wykorzystując funkcjonalnie wiedzę na temat praw autorskich i możliwości korzystania z wolnych zasobów sieci

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Podchody z Indianami i ze zdaniem”. Analiza zdania pojedynczego	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje związki wyrazowe w zdaniu buduje zdania z podanych związków wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia na wykresie zależności logiczne między wyrazami wymienia pytania, na które odpowiadają wyrazy określające 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje związki logiczne między wyrazami, wykorzystując odpowiednie schematy używa ze zrozumieniem pojęć <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, okolicznik, dopełnienie</i> podczas analizy składniowej zdania 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia związki wyrazowe i strukturę zdania, wykorzystując odpowiednie schematy i notatki graficzne używa funkcjonalnie nazw wszystkich części zdania podczas jego analizy składniowej 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat związków wyrazowych w zdaniu formułuje twórcze wskazówki ułatwiające innym uczniom analizę zdania
„Na koniec świata i jeszcze dalej”. Nikos i Ares Chadzinikolau, <i>Orfeusz i Eurydyka</i> (fragmenty <i>Ilustrowanej księgi mitów greckich</i>)	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę utworu rozpoznaje miejsca akcji opowiada o zdarzeniach zna pojęcie <i>dygresja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza plan wydarzeń dotyczących wędrówki bohatera analizuje przyczyny i skutki zdarzeń rozpoznaje dygresję w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia Orfeusza z punktu widzenia innego bohatera wnioskuje na podstawie przesłanek z tekstu o przyczynie niepowodzenia Orfeusza podaje epitety określające uczucia bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia przerośnięte określenie dotyczące bohatera tworzy wypowiedzi o charakterze perswazyjnym zestawia treść mitu z innymi tekstami kultury 	<ul style="list-style-type: none"> formułuje ocenę moralną działań bohaterów, odwołując się do uniwersalnych wartości analizuje i interpretuje mit, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Od darów natury do świata kultury”. Typy związków wyrazowych	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w zdaniu podmiot, orzeczenie wskazuje wyrazy nadrzędne i podrzędne w związkach wyrazowych zna pojęcia <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i> nazywa niektóre typy związków wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> określa formy gramatyczne wyrazów w związkach wyrazowych wyodrębnia związki poboczne objaśnia pojęcia <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i> wie, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat zależności form czasownika w roli orzeczenia i rzeczownika w roli podmiotu w wypowiedziach ustnych i pisemnych używa ze zrozumieniem pojęć <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i> odróżnia różne typy związków wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie stosuje przydawkę, dopełnienie i okolicznik w tworzeniu poprawnych konstrukcji zdaniowych używa funkcjonalnie nazw wszystkich typów związków wyrazowych podczas analizy składniowej zdań 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat różnych typów związków wyrazowych w zdaniu
„Podniebny lot”. Jan Parandowski, <i>Dedal i Ikar</i>	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie miejsca przywołane w tekście podaje określenia dotyczące każdego bohatera wyszukuje w słowniku znaczenie wyrażenia <i>ikarowy lot</i> 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje nazwy miejsc w odniesieniu do treści mitu zestawia określenia na zasadzie przeciwieństwa objaśnia znaczenie wyrażenia <i>ikarowy lot</i> 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia zdarzenia w formie komiksu opisuje bohaterów, wykorzystując inny tekst kultury (rzeźbę) używa ze zrozumieniem wyrażenia <i>ikarowy lot</i> 	<ul style="list-style-type: none"> relacjonuje zdarzenia z perspektywy bohatera mitu interpretuje treść obrazu odwołującego się do mitu tworzy tekst inspirowany dziełem rzeźbiarza 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i interpretuje mit, swobodnie odwołując się do kontekstów kulturowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Spacerkiem przez wieki, czyli z wizytą u Piasta”. Cecylia Niewiadomska, <i>Piast, Podanie o Lechu</i>	<ul style="list-style-type: none"> określa czas i miejsce zdarzeń zapisuje plan ramowy opowieści zna pojęcie <i>podanie</i> opowiada o obrzędzie postrzyżyn przytacza z tekstu przysłowie dotyczące gościnności 	<ul style="list-style-type: none"> przytacza fragment utworu informujący o czasie i miejscu zdarzeń zestawia informacje z drzewa genealogicznego z tekstem wyodrębnia i oznacza zdarzenie nieprawdopodobne objaśnia pojęcie <i>podanie</i> tworzy tekst życzeń z okazji postrzyżyn 	<ul style="list-style-type: none"> podaje wyczerpujące informacje o bohaterach tekstu czyta tekst, wchodząc w rolę wędrownego poety wymienia wartości cenione przez Polan tworzy scenariusz audycji telewizyjnej na temat obrzędu opisanego w podaniu 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje informacje o bohaterach w formie notatki graficznej wyodrębnia różnice między elementami świata przedstawionego baśni i podania tworzy wypowiedź o charakterze perswazyjnym, dobierając odpowiednie argumenty określa funkcję pieśni w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy interesującą wypowiedź o charakterze przemowy, używając funkcjonalnie różnorodnych argumentów
„Z wizytą w grodzie dawnych Słowian”. Powtórzenie pisowni wyrazów z <i>rz, ż, ó, u, h, ch, nie</i> oraz wielką i małą literą	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, z częstką <i>nie</i> pisane wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, cząstki <i>nie</i>, wielkiej i małej litery korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, z częstką <i>nie</i> pisanych wielką i małą literą 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, z częstką <i>nie</i> pisanych wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, z częstką <i>nie</i> pisanych wielką i małą literą w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni <i>rz, ż, ó, u, h, ch</i>, cząstki <i>nie</i> oraz wielką i małą literą

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Postacie znane, w legendach przedstawiane”. Zdanie pojedyncze i złożone	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia podmiot i orzeczenie w zdaniu wie, czym różni się zdanie pojedyncze rozwinięte od zdania pojedynczego nierozwiniętego zna pojęcia <i>zdanie pojedyncze</i> i <i>zdanie złożone</i> wyodrębnia zdania w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte rozpoznaje określenia podmiotu i orzeczenia objaśnia budowę zdania złożonego zna pojęcie <i>zdania składowe</i> 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte – odpowiednio do przyjętego celu odróżnia zdanie pojedyncze od złożonego objaśnia sposób łączenia zdań składowych w zdaniu złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie rozwija zdanie w celu wzbogacenia odpowiedzi poprawnie wyznacza granice zdań pojedynczych i złożonych w wypowiedzeniach oddziela przecinkami zdania składowe w zdaniu złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat zdań pojedynczych i złożonych w dłuższych wypowiedziach ustnych i pisemnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
<p>„Gołębie wszystkich placów, wzywam was”. Mariusz Wollny <i>Tropem smoka.</i> <i>Bajeczny przewodnik po magicznym Krakowie dla dzieci i młodzieży</i> (fragmenty); Barbara Suchy, <i>Promują i brudzą Kraków. Jest sposób na gołębie?</i> (fragment artykułu prasowego)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie legendę oraz artykuł prasowy • opisuje postać fantastyczną • zna pojęcie <i>legenda</i> • zna pojęcie <i>podtytuł</i> • czyta informacje na temat czasopism i gazet 	<ul style="list-style-type: none"> • określa temat legendy • wskazuje motywy baśniowe • objaśnia pojęcie <i>legenda</i> • wskazuje <i>podtytuł</i> • wymienia poznane wcześniej elementy artykułu prasowego 	<ul style="list-style-type: none"> • opowiada o zdarzeniach, wchodząc w rolę przewodnika • opowiada o postaci historycznej z tekstu • wymienia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • objaśnia funkcję podtytułu • omawia zagadnienia przedstawione w artykule prasowym z różnych perspektyw 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje w tekście motywy zaczerpnięte z baśni • wskazuje źródła historyczne mogące zawierać informacje o postaci historycznej • wskazuje i omawia elementy komizmu w utworze • wskazuje lid i określa jego funkcję w artykule prasowym • rozpoznaje argumenty odwołujące się do faktów, logiki oraz emocji 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat prasy i pracy dziennikarza • używa funkcjonalnie pojęć <i>aprobata</i> i <i>dezaprobata</i>, formułując opinie na temat problemów poruszonych w tekście

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Nie dukat czyni szczęśliwym”. Artur Oppman, <i>Złota kaczka</i>	<ul style="list-style-type: none"> wymienia miejsca zdarzeń, niektóre wskazuje na mapie zna pojęcie <i>akcja</i> prezentuje głównego bohatera zna pojęcie <i>sentencja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie miejsca zdarzeń legendy objaśnia pojęcie <i>akcja</i> na przykładzie legendy o złotej kaczce formułuje pytania adresowane do bohatera wyszukuje w tekście wypowiedź o charakterze sentencji 	<ul style="list-style-type: none"> nadaje tytuły wydzielonym częściom tekstu analizuje związki przyczynowo-skutkowe w legendzie wyszukuje w tekście kolokwializmy przedstawia opinię na temat wartości w życiu 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o najbardziej emocjonujących zdarzeniach uzasadnia, że opowieść o złotej kaczce jest legendą określa wpływ języka (kolokwializmy) na charakterystykę postaci ocenia i określa postawę bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> w sposób dojrzały i przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając motywy ich działania

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„łączą, przeczą, coś wynika... – taka zdań tych specyfika”. Zdania złożone współrzędnie	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje zdanie złożone zna pojęcie <i>zdanie współrzędnie złożone</i> wie, że istnieją różne typy zdań współrzędnie złożonych, zna niektóre z nich 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>zdania współrzędnie złożone</i> na przykładach zna cztery typy zdań złożonych: łączne, rozłączne, przeciwstawne i wynikowe zna najczęściej używane spójniki w poszczególnych typach zdań współrzędnie złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia treści przekazywane przez zdania współrzędnie złożone różnego typu określa typy zdań złożonych współrzędnie przedstawia zależności między zdaniami składowymi w zdaniach współrzędnie złożonych, używając wykresów stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współrzędnie złożonych różnego typu 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie tworzy zdania współrzędnie złożone różnego typu bezbłędnie stosuje zasady interpunkcji dotyczące łączenia zdań współrzędnie złożonych różnego typu 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i swobodnie stosuje wiedzę na temat różnych typów zdań współrzędnie złożonych w wypowiedziach ustnych i pisemnych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Gdzie diabeł nie może...”. Adam Mickiewicz, <i>Pani Twardowska</i>	<ul style="list-style-type: none"> • czyta tekst legendy oraz informacje na temat Twardowskiego • wymienia bohaterów utworu • wyodrębnia kwestie wypowiedziane przez poszczególnych bohaterów • zna pojęcie <i>cudzysłów</i> • zna funkcję przypisów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje legendę o panu Twardowskim z treścią wiersza, wskazuje podobieństwa i różnice • wskazuje postacie pierwszoplanowe • dopasowuje emotikony do ilustracji • określa na podstawie przypisów znaczenie większości wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia tytuł utworu • nadaje jednorodne językowo tytuły ilustracjom obok tekstu • rozpoznaje nastrój zdarzeń i emocje bohaterów • określa funkcję cudzysłówów w tekście wiersza • określa na podstawie przypisów znaczenie wszystkich wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • określa fantastyczny i realistyczny charakter zdarzeń przedstawionych na ilustracjach • wyodrębnia w tekście wyrazy wpływające na nastrój tajemniczości • czyta tekst z podziałem na role, podkreślając odpowiednią modulacją nastrój i emocje bohaterów • wskazuje i omawia elementy komizmu w utworze • rozpoznaje znaczenie łącińskich wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje różne elementy świata przedstawionego utworu, swobodnie wykorzystując werbalne i pozawerbalne środki wyrazu • tworzy opowieść z perspektywy świadka zdarzeń, oryginalną pod względem treści, formy języka i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Nazywanie rzeczy nie po imieniu, lecz po marzeniu”. Jan Sztudynger, <i>Fraszki</i> (wybór)	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie teksty fraszek Jana Sztudyngera zna pojęcie <i>apostrofa</i> zna pojęcie <i>puenta</i> opisuje wyobrażenie muzy 	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę fraszek objaśnia pojęcie <i>apostrofa</i> objaśnia pojęcie <i>puenta</i> prezentuje wyobrażenie poety 	<ul style="list-style-type: none"> określa charakter fraszek objaśnia, czym jest poezja i poezjowanie rozpoznaje adresata wypowiedzi lirycznej rozpoznaje apostrofę i puentę 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje różnice stylistyczne dotyczące języka poetyckiego i naukowego określa intencje wypowiedzi podmiotu lirycznego wskazuje analogie między tekstami fraszek a ich ilustracją 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiadomości na temat stylów funkcjonalnych języka
„Spacerkiem wśród słowników”. Słowniki języka polskiego i wyrazów obcych	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika ortograficznego w celu sprawdzenia poprawnego zapisu wyrazów podjmuje próby korzystania ze słownika języka polskiego oraz słownika wyrazów obcych 	<ul style="list-style-type: none"> zna funkcje słownika wyrazów bliskoznacznych zna funkcję słownika języka polskiego i słownika wyrazów obcych korzysta ze słownika języka polskiego i słownika wyrazów obcych 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych objaśnia budowę haseł w słowniku języka polskiego i słowniku wyrazów obcych uogólnia w formie notatki graficznej wiedzę na temat słowników 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta, odpowiednio do potrzeb, z różnych typów słowników rozpoznaje znaczenie skrótów stosowanych w słowniku języka polskiego tworzy poprawne związki wyrazowe z użyciem wyrazów obcego pochodzenia 	<ul style="list-style-type: none"> sprawnie posługuje się słownikami języka polskiego oraz wyrazów obcych, swobodnie korzystając ze skrótów, odsyłaczy i innych informacji

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Czasem utopce bywają w kropce”. Dedykacja – rady dla piszących. Maciej Wojtyszko, <i>Saga rodu Klaptunów</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • czyta uważnie tekst • wyszukuje informacje z tekstu na temat głównego bohatera • czyta rady dla piszących dedykację • przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze dedykację 	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje miejsce zdarzeń • opowiada o marzeniach głównego bohatera • pisze dedykację, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> • prezentuje głównego bohatera • objaśnia, na czym polega potęga słowa • wyraża opinię na temat poezji • pisze poprawną językowo i stylistycznie dedykację 	<ul style="list-style-type: none"> • przytacza argumenty wskazujące na obrazowanie fantastyczne w utworze • omawia zachowania postaci fantastycznych • zestawia wartość poetyckiego wyobrażenia oraz jego dosłownej ilustracji • pisze bezbłędną dedykację 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy oryginalne pod względem treści i języka teksty dziennikarskie inspirowane tekstem literackim • tworzy bezbłędną dedykację – oryginalną pod względem treści i stylu
„Zacznij dzień od uśmiechu”. Powtórzenie wiadomości o głoskach	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia kolejne litery alfabetu • zna różnicę między głoską a literą 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje znajomość alfabetu w praktyce • zna dwuznaki stosowane w polskim piśmie • odróżnia samogłoski od spółgłosek 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady wyrazów o różnej liczbie liter i głosek 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia wpływ pojedynczych głosek na zmiany znaczenia wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat liter, głosek, alfabetu w różnych sytuacjach problemowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Odgłosy, rozmowa – dźwięków pełna głowa”. Spółgłoski dźwięczne i bezdźwięczne	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>głoski dźwięczne</i> i <i>głoski bezdźwięczne</i> podaje przykłady głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> wie, że wszystkie samogłoski są dźwięczne wymienia kilka par głosek różniących się dźwięcznością wie, w jakich okolicznościach głoski dźwięczne mogą być wymawiane bezdźwięcznie 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia pary głosek różniących się dźwięcznością wymienia spółgłoski nieposiadające odpowiedników bezdźwięcznych wie, w jakich okolicznościach głoski bezdźwięczne mogą być wymawiane dźwięcznie 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje inne formy wyrazu lub wyrazy pokrewne dla uzasadnienia pisowni głoski dźwięcznej 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w różnych sytuacjach problemowych
„Odgłosy świata”. Jan Twardowski, <i>Klasówka z religii</i>	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>wyrazy dźwiękonaśladowcze</i> wyjaśnia pochodzenie dźwięków wymienionych w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>wyrazy dźwiękonaśladowcze</i> określa adresata wypowiedzi lirycznej 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>onomatopeja</i> określa, kim jest osoba mówiąca w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje ze zrozumieniem pojęcie <i>onomatopeja</i> określa funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje i objaśnia związki pomiędzy warstwą brzmieniową i znaczeniową utworu poetyckiego

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Nadstaw ucha! Co ja słyszę?...”. Oznaczanie głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega trudności ortograficzne w zakresie oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna wybrane zasady dotyczące oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie oznacza głoski dźwięczne i bezdźwięczne w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek dźwięcznych i bezdźwięcznych
„Tylko się nie nudź! ... czyli jak ciekawie spędzić popołudnie”. Spółgłoski miękkie i twarde	<ul style="list-style-type: none"> zna różne funkcje litery <i>i</i> zna pojęcia <i>spółgłoski twarde</i> i <i>spółgłoski miękkie</i> zna sposoby oznaczania miękkości spółgłosek 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia na przykładach różne funkcje litery <i>i</i> objaśnia pojęcia <i>spółgłoski twarde</i> i <i>spółgłoski miękkie</i> odróżnia spółgłoski twarde od miękkich 	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>znaki diakrytyczne</i> wskazuje różnice w wymowie spółgłosek twardych i miękkich stosuje zasady dotyczące zapisu spółgłosek miękkich i zmiękczonej 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem pojęcia <i>znaki diakrytyczne</i> zapisuje poprawnie spółgłoski miękkie i zmiękczone 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat głosek miękkich i twardych w różnych sytuacjach problemowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Czy <i>cień</i> rymuje się z <i>wiem?</i> ”. Józef Ratajczak, <i>Cień na ścianie</i>	<ul style="list-style-type: none"> • podaje przykłady rymujących się wyrazów z wiersza • wie, że istnieją różne typy rymów 	<ul style="list-style-type: none"> • podaje definicję pojęcia <i>rym</i> • zna pojęcia <i>rymy męskie</i> oraz <i>rymy żeńskie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje uosobienie w wierszu • odróżnia rymy żeńskie od męskich • zna pojęcia <i>rymy dokładne</i> oraz <i>rymy niedokładne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje współbrzmienia identyczne i podobne w parach rymujących się wyrazów • określa funkcję rymów w wierszu • tworzy różne typy rymów 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzi o charakterze poetyckim, w których twórczo wykorzystuje wiedzę na temat funkcji różnych typów rymów
„Opowieści nie tylko na dobranoc”. Oznaczanie spółgłosek miękkich	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje wyrazy ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach • zna zasady oznaczania spółgłosek miękkich • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów ze spółgłoskami miękkimi 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie większość wyrazów ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy ze spółgłoskami miękkimi w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie oznaczania głosek miękkich
„To co się da, podziel na dwa...”. Sylaba i dzielenie wyrazów	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że ośrodkiem sylaby jest samogłoska • dzieli wyrazy na sylaby • czyta informacje na temat zasad przenoszenia wyrazów do następnej linii 	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje wyrazy o podanej liczbie sylab • zna zasady przenoszenia wyrazów do następnej linii 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady przenoszenia wyrazów do następnej linii • wskazuje różne miejsca podziału w wyrazach wielosylabowych 	<ul style="list-style-type: none"> • przenosi wyrazy do następnej linii, dzieląc je poprawnie na sylaby • używa terminu <i>zgłoska</i> wymiennie z terminem <i>sylaba</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat podziału wyrazów na sylaby w różnych sytuacjach problemowych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Wszystkie drogi prowadzą do...”. Stanisław Młodożeniec, <i>Kulawa droga</i>	<ul style="list-style-type: none"> określa bohaterkę wiersza za pomocą epitetów podaje liczbę zwrotek w wierszu oraz wersów w zwrotkach zna pojęcie <i>rytm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia obrazy poetyckie w wierszu podaje liczbę sylab w poszczególnych wersach wskazuje związek między rytmem a muzycznością utworu 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję wyrazów dźwiękonaśladowczych w warstwie brzmieniowej tekstu podaje przykłady rymów i określa ich typy wskazuje powtórzenia leksykalne i składniowe w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje pozawerbalne środki wyrazu do ukazania zmian nastroju w wierszu określa funkcję rymów w wierszu analizuje różne elementy warstwy rytmicznej wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy oryginalny pod względem treści tekst użytkowy inspirowany wierszem
„Malować świat w barwnej postaci”. Czesław Miłosz, <i>Wyprawa do lasu</i>	<ul style="list-style-type: none"> czyta uważnie wiersz nazywa wrażenia czytelnicze wskazuje epitety w wierszu zna pojęcie <i>nastrój wiersza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> czyta głośno fragmenty wiersza opisuje sytuację z wiersza wskazuje porównanie określa nastrój utworu 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje sytuację z wiersza wymienia środki poetyckie użyte do opisu słońca przedstawia własnymi słowami obraz poetycki 	<ul style="list-style-type: none"> ustala nadawcę i odbiorcę wypowiedzi objaśnia znaczenie metafor analizuje wpływ różnych środków poetyckich na nastrój wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje tekst wiersza na poziomie metaforycznym opisuje wybrane miejsce, wykorzystując funkcjonalnie poetyckie środki językowe

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Koncert na dwa stawy i ptaków kapelę”. Adam Mickiewicz, <i>Pan Tadeusz</i> (fragmenty – <i>Koncert wieczorny</i>)	<ul style="list-style-type: none"> • słucha uważnie fragmentu <i>Pana Tadeusza</i> • wymienia bohaterów koncertu • wyszukuje w tekście wyrazy dźwiękonaśladowcze • wymienia elementy wpływające na rytm utworu • posługuje się ze zrozumieniem terminem <i>melorecytacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • określa i opisuje miejsce zdarzeń • wyodrębnia kolejne części opisu • wyraża opinię na temat różnych dźwięków wyrażonych za pomocą onomatopei • określa charakter epitetów użytych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> • analizuje utwór, zestawiając jego treść z dziełami malarskimi • nadaje tytuły poszczególnym częściom opisu • analizuje warstwę brzmieniową utworu • opisuje obrazy poetyckie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża swoją opinię na temat miejsc zaprezentowanych na obrazach • określa, jak zmienia się nastrój utworu • określa funkcję dźwiękonaśladowstwa • określa funkcję metafor 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje i objaśnia związki między warstwą brzmieniową i znaczeniową utworu poetyckiego
„Pejzaże słowem malowane”. Opis krajobrazu – rady dla piszących. Zbigniew Nienacki, <i>Uroczysko</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa różne elementy krajobrazu • zna kompozycję opisu miejsca • przy niewielkim wsparciu nauczyciela tworzy opis krajobrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • używa funkcjonalnie określeń opisujących różne elementy krajobrazu • używa słów podkreślających przestrzenność opisu • tworzy prosty opis krajobrazu, korzystając z rad dla opisujących krajobraz 	<ul style="list-style-type: none"> • używa funkcjonalnie określeń wartościujących • tworzy opis krajobrazu, używając różnorodnych środków językowych 	<ul style="list-style-type: none"> • określa elementy krajobrazu za pomocą środków poetyckiego obrazowania • tworzy rozbudowany, poprawny kompozycyjnie, językowo i stylistycznie opis krajobrazu 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy bezbłędny językowo opis krajobrazu – oryginalny pod względem treści i stylu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Ja cię widzą, tak cię piszą”. Frazeologizmy	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>związek frazeologiczny</i> objaśnia znaczenie wybranych frazeologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia dosłowne i niedosłowne użycie związków wyrazowych objaśnia pojęcie <i>związek frazeologiczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia znaczenie większości podanych frazeologizmów używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych tworzy wypowiedzenia wyjaśniające znaczenie frazeologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i funkcjonalnie posługuje się w wypowiedziach ustnych i pisemnych różnymi związkami frazeologicznymi
„SOS dla Ziemi – rzecz o ekologii”. Pisownia zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> zna wybrane zasady dotyczące pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>, stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie zapisuje zakończenia <i>-i, -ii, -ji</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i>
„Pójdź po rozum do głowy, ze słownikiem zacznij rozmowy”. Słownik frazeologiczny	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje próby korzystania ze frazeologicznego wie, jak zbudowane są hasła w słowniku frazeologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> zna funkcję słownika frazeologicznego korzysta ze słownika frazeologicznego 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia budowę haseł w słowniku frazeologicznym 	<ul style="list-style-type: none"> sprawnie posługuje się słownikiem frazeologicznym ze świadomością jego funkcji 	<ul style="list-style-type: none"> celowo korzysta ze słowników różnego typu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Kim jesteś? Gdzie się znajdujesz? To o języku decyduje”. Odmiany polszczyzny	<ul style="list-style-type: none"> zna oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny objaśnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się oficjalną i nieoficjalną formą polszczyzny ze świadomością różnicowania tych form wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego 	<ul style="list-style-type: none"> zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej formie polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i twórczo wykorzystuje posiadaną wiedzę na temat odmian polszczyzny w różnych sytuacjach szkolnych i pozaszkolnych
„Grają, tańczą i śpiewają. Muzycznym pasjom mówimy: tak!”. Pisownia końcówek <i>-ę, -em, -q, -om</i>	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje wyrazy z <i>q</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady pisowni <i>q</i> i <i>ę</i> dostrzega trudności ortograficzne w zakresie pisowni końcówek <i>-em</i> i <i>-om</i> korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> stara się stosować zasady ortograficzne do poprawnego zapisu wyrazów z <i>q</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach zna zasady dotyczące pisowni końcówek <i>-em</i> i <i>-om</i>, stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie większość wyrazów z <i>q</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach stosuje zasady pisowni końcówek <i>-em</i> i <i>-om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawnie wszystkie wyrazy z <i>q</i> i <i>ę</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach poprawnie zapisuje końcówki <i>-em</i> i <i>-om</i> w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne sposoby (np. zagadki, gry, infografiki) na zapamiętanie zapisu poznanych wyrazów z trudnością ortograficzną w zakresie pisowni końcówek <i>-ę, -em, -q, -om</i>

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Postawić wszystko na jedną kartę”. Juliusz Verne, w <i>osiemdziesiąt dni dookoła świata</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>postacie epizodyczne</i> opisuje okoliczności zdarzenia zna pojęcie <i>powieść podróżnicza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia postacie epizodyczne rozpoznaje prawdę i fałsz w wypowiedziach dotyczących tekstu ocenia decyzję bohatera objaśnia pojęcie <i>powieść podróżnicza</i> 	<ul style="list-style-type: none"> podaje informacje o bohaterach drugoplanowych wyszukuje na mapie miejsca zdarzeń i podaje informacje na ich temat wyjaśnia, dlaczego powieść Juliusza Verne’a można nazwać <i>podróżniczą</i> 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje głównego bohatera powieści, używa ze zrozumieniem słów <i>perfekcjonista, stoicki spokój</i> wyjaśnia przyczyny kłopotów bohatera podaje przykłady innych powieści podróżniczych 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje w pracach projektowych informacje wyszukane w różnych źródłach informacji
„Do odważnych świat należy”. Sprawozdanie – rady dla piszących. Magdalena Nitkiewicz, Paweł Opaska, <i>Przez świat na rowerach w dwa lata</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> czyta ze zrozumieniem tekst pisze plan zdarzeń dotyczący przebiegu uroczystości czyta rady dla piszących sprawozdanie przy niewielkim wsparciu nauczyciela pisze sprawozdanie 	<ul style="list-style-type: none"> odpowiada na podstawowe pytania dotyczące podróży bohaterów opisuje wrażenia uczestników wycieczki opisuje miejsca pisze sprawozdanie, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje mapę podróży bohaterów przedstawia opinię na temat miejsca zdarzeń opowiada o miejscach, wchodząc w rolę przewodnika pisze poprawne kompozycyjnie i stylistycznie sprawozdanie 	<ul style="list-style-type: none"> ustala, kto relacjonuje zdarzenia przedstawione w tekście rozpoznaje elementy oceny wśród wypowiedzi o charakterze informacyjnym wyciąga wnioski na podstawie wypowiedzi bohatera pisze poprawne językowo sprawozdanie zawierające oceny, opinie lub wnioski autora 	<ul style="list-style-type: none"> pisze bezbłędne językowo i oryginalne pod względem formy i treści sprawozdanie z podróży

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„W podróży z... Panem Samochodzikiem”. Zasady użycia znaków interpunkcyjnych	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje kropkę, znak zapytania i wykrzyknik na końcu wypowiedzeń • dostrzega trudności ortograficzne w zakresie stosowania przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym • korzysta ze słownika ortograficznego 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poprawnie znaki interpunkcyjne na końcu wypowiedzeń • zna wybrane zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym i stara się je stosować 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawnie stosuje poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo wykorzystuje w wypowiedziach ustnych i pisemnych wiedzę na temat funkcji znaków interpunkcyjnych na końcu wypowiedzeń • twórczo i funkcjonalnie wykorzystuje w wypowiedziach pisemnych wiedzę na temat zasad użycia przecinków z zdaniach pojedynczych złożonych

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Mercedes, alchemik i kalafiory, czyli detektywi w Nieborzu”. Adam Bahdaj, <i>Kapelusz za 100 tysięcy</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> określa temat utworu wyszukuje informacje o miejscu zdarzeń formułuje pytania dotyczące tekstu zna pojęcie <i>powieść detektywistyczna</i> określa narratora w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> notuje informacje o miejscu zdarzeń formułuje pytania wynikające z pogłębionej analizy zdarzeń w utworze objaśnia pojęcie <i>powieść detektywistyczna</i> wyraża opinię na temat sposobu przedstawienia zdarzeń przez narratora 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o działaniach podejmowanych przez bohaterów posługuje się ze zrozumieniem pojęciem <i>dedukcja</i> wnioskuje na temat zachowania bohatera rozpoznaje uczucia bohaterki tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje wiedzę na temat bohaterów wyciąga wnioski oparte na przesłankach z tekstu wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę na temat powieści detektywistycznej w analizie tekstu określa funkcję stylistyczną kolokwializmów w wypowiedziach bohaterów 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy bezbłędne językowo i kompozycyjnie opowiadanie cechujące się oryginalnym ujęciem tematu

Lektura i inne teksty kultury, nauka o języku	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
„Každy ma swój biegun ... do zdobycia”. Jasiak Mela, <i>Poza horyzonty</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie miejsca przywołane w tekście ogląda fotografie Spitzbergenu cytuje fragmenty tekstu dotyczące Spitzbergenu opowiada o zdarzeniach zna pojęcie <i>pamiętnik</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w podręczniku informacje na temat miejsc zdarzeń wyciąga wnioski na temat poglądów bohatera dotyczących piękna odwiedzanych miejsc wymienia uczestników zdarzeń określa cechy głównego bohatera objaśnia pojęcie <i>pamiętnik</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w różnych źródłach informacje na temat miejsc przedstawionych w tekście opisuje krajobraz wyspy formułuje pytania nawiązujące do tekstu wyraża opinię na temat przeżyć bohaterów używa ze zrozumieniem pojęcia <i>kontrargument</i> 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje w żartobliwy sposób informacje na temat miejsca zdarzeń funkcjonalne wykorzystuje różnorodne środki artystyczne w opisie wyspy formułuje argumenty i kontrargumenty dotyczące działań bohaterów interpretuje tytuł utworu w odniesieniu do tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> twórczo wykorzystuje w swoich pracach projektowych wiedzę na temat ważnych postaci związanych z regionem oraz umiejętności organizacji wydarzeń kulturalnych

Sprawności	Wymagania
------------	-----------

	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
UCZEŃ					
I. Kształcenie literackie i kulturowe	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat świata przedstawionego utworu dostrzega obrazy poetyckie w utworach o nieskomplikowanej strukturze semantycznej 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wybrane elementy świata przedstawionego utworu wypowiada się na temat obrazów poetyckich w wierszach 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wybrane elementy świata przedstawionego w różnych utworach analizuje i interpretuje obrazy poetyckie w czytanych utworach 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat świata przedstawionego podczas analizy tekstów podejmujących grę z konwencją literacką analizuje rolę środków językowych w tworzeniu obrazów poetyckich 	<ul style="list-style-type: none"> interpretuje teksty poetyckie na poziomie metaforycznym podczas analizy utworów odwołuje się do różnych kontekstów literackich i kulturowych dostrzega symboliczne treści w utworach literackich i plastycznych stawia pytania problemowe w odniesieniu do odbieranych tekstów dostrzega i objaśnia związki między warstwą językową, brzmieniową a semantyczną utworów poetyckich w sposób przemyślany komentuje zachowania bohaterów, uwzględniając przy tym motywy ich działania oraz kontekst sytuacyjny kreatywnie wykorzystuje
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>fikcja literacka</i> wymienia prawdopodobne (realistyczne) elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia fikcję literacką od rzeczywistości wymienia nieprawdopodobne (fantastyczne) elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia fikcję filmową od rzeczywistości wypowiada się na temat fantastyki w baśniach, mitach i legendach 	<ul style="list-style-type: none"> określa rolę autora tekstu w kreowaniu fikcji literackiej wypowiada się na temat elementów fantastycznych w utworach współczesnych wskazuje różnice między elementami świata przedstawionego mitu, legendy, baśni 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czytany utwór jako baśń, mit, legendę, dziennik, pamiętnik, powieść detektywistyczną i podróżniczą 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje cechy gatunkowe baśni, mitu, legendy, dziennika, pamiętnika 	<ul style="list-style-type: none"> wymienia cechy charakterystyczne różnych gatunków literackich omawia funkcję mitów i legend 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalne wykorzystuje wiedzę o cechach gatunkowych utworów w ich analizie i interpretacji 	<p>posiadaną wiedzę i umiejętności w sytuacjach problemowych dotyczących odbioru tekstów kultury</p> <ul style="list-style-type: none"> wyraża opinie na temat tekstów literackich i innych tekstów kultury, trafnie dobierając argumenty na poparcie swojego stanowiska ma szerokie kompetencje w zakresie odbioru różnych tekstów kultury
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>epitet</i>, <i>porównanie</i>, <i>przeñośnia</i>, <i>uosobienie</i>, <i>ożywienie</i>, wyraz <i>dźwiękonaśladowczy</i>, <i>apostrofa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście niektóre epitety, porównania, przeñośnie (w tym uosobienie i ożywienie), wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście literackim epitety, porównania, przeñośnie (w tym uosobienia i ożywienia), wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcje językowych środków stylistycznych w czytanych utworach 	
	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje tytuł, podtytuł, puentę utworu wskazuje punkt kulminacyjny w opowiadaniu 	<ul style="list-style-type: none"> nadaje tytuły, śródtytuły wybranym częściom utworu 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega funkcję tytułu, podtytułu, puenty, punktu kulminacyjnego jako elementu konstrukcyjnego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje wpływ tytułu, podtytułu, puenty na interpretację tekstu 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wers, zwrotkę i refren, wskazuje rymy w wierszu, zna pojęcie <i>rytm</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia wiersz rymowy od wiersza bez rymów 	<ul style="list-style-type: none"> określa wers, zwrotkę, refren, rymy, liczbę sylab w wersie jako elementy rytmizujące wypowiedź zna pojęcia <i>rymy męskie</i> i <i>żeńskie</i> oraz <i>rymy dokładne</i> i <i>niedokładne</i> 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie pojęć <i>wiersz rymowy</i>, <i>bezrymowy</i> oraz <i>rymy</i> i <i>rytm</i> podczas analizy wiersza 	
	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia wydarzenia fabuły i ustala ich kolejność 	<ul style="list-style-type: none"> omawia wydarzenia fabuły, używa pojęć wątek i akcja 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje przebieg zdarzeń w ujęciu przyczynowo-skutkowym 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje bogate słownictwo określające następstwo zdarzeń 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>dialog</i>, wyszukuje wypowiedzi bohaterów tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>dialog</i> 	<ul style="list-style-type: none"> porównuje wypowiedzi bohaterów i narratora 	<ul style="list-style-type: none"> omawia sposób zapisu dialogu w tekście 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>podmiot liryczny, narrator, bohater</i> 	<ul style="list-style-type: none"> omawia cechy bohatera, narratora, podmiotu lirycznego 	<ul style="list-style-type: none"> określa motywy działania bohatera, określa stosunek narratora do wybranych elementów świata przedstawionego utworu 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje bohatera, podmiot liryczny i narratora w czytanych utworach 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>narracja pierwszoosobowa i narracja trzecioosobowa</i> 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia narratora pierwszoosobowego od narratora trzecioosobowego 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia funkcję różnych typów narracji w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o różnych typach narracji w analizie tekstu 	
	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje w tekście bohatera głównego, pierwszoplanowego, drugoplanowego, tytułowego 	<ul style="list-style-type: none"> określa cechy bohaterów różnych typów objaśnia, czym cechuje się bohater historyczny 	<ul style="list-style-type: none"> prezentuje swój pogląd na temat bohatera głównego 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do postaci głównej w utworze 	
	<ul style="list-style-type: none"> określa tematykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia tematykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> określa problematykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę utworu 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>wątek</i> 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>wątek</i> 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie pojęcia <i>wątek</i> 	<ul style="list-style-type: none"> skazuje różne wątki w utworze 	
	<ul style="list-style-type: none"> nazywa swoje reakcje czytelnicze 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi tekstów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje wrażenia towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje emocje towarzyszące odbiorowi różnych tekstów kultury 	
	<ul style="list-style-type: none"> odbiera teksty literackie na poziomie dosłownym 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie proste przerośne znaczenia w tekstach 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje przerośne sensory utworów opartych na nieskomplikowanych konstrukcjach 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę do objaśnienia przerośnych znaczeń w tekstach 	
	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat sytuacji bohaterów literackich i filmowych 	<ul style="list-style-type: none"> określa doświadczenia i sytuację bohaterów literackich oraz filmowych 	<ul style="list-style-type: none"> zestawia sytuację bohaterów literackich z własnymi doświadczeniami 	<ul style="list-style-type: none"> komentuje sytuację bohaterów literackich w odniesieniu do doświadczeń współczesnych nastolatków 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat wybranych zagadnień i znaczeń utworu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia własne rozumienie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia swoje rozumienie utworu 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie używa różnych środków językowych do uzasadnienia swojego rozumienia utworu 	
	<ul style="list-style-type: none"> podejmuje próbę interpretacji tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w interpretacji tekstów własne doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w interpretacji tekstów znajomość innych utworów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje w interpretacji tekstów wiedzę o różnych tekstach kultury 	
	<ul style="list-style-type: none"> wypowiada się na temat postaci literackiej, wskazuje pozytywne i negatywne cechy bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> wyraża opinię na temat bohaterów i zdarzeń 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia bohatera literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się argumentami, wyrażając swój stosunek do bohaterów i sytuacji 	
	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się pojęciami: <i>dobro – zło, przyjaźń – wrogość, prawda – kłamstwo, pokój – wojna</i> w odniesieniu do treści omawianych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> rozdziela pozytywne i negatywne zachowania bohaterów literackich 	<ul style="list-style-type: none"> zestawia wartości i ich przeciwieństwa w utworach na zasadzie kontrastu 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje wartości i antywartości wpisane w teksty kultury 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje tekst literacki rozpoznaje artykuł prasowy 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje tekst informacyjny wymienia cechy artykułu prasowego 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia tekst literacki od informacyjnego odróżnia tekst prasowy od literackiego 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje tekstu literackiego i informacyjnego, prasowego 	
	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje w tekście informacje wyrażone wprost 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje informacje wyrażone wprost 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega w tekście treści wyrażone wprost i pośrednio 	<ul style="list-style-type: none"> odczytuje treści wyrażone wprost i pośrednio 	
	<ul style="list-style-type: none"> określa temat tekstu używa pojęcia <i>przesłanie</i> w odniesieniu do legendy i mitu 	<ul style="list-style-type: none"> wyciąga wnioski z tekstu odczytuje przesłanie niektórych legend i mitów 	<ul style="list-style-type: none"> określa główną myśl tekstu odczytuje przesłania legend i mitów 	<ul style="list-style-type: none"> analizuje i interpretuje główną myśl tekstu formułuje samodzielnie przesłanie legendy i mitu 	
	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcie <i>tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, akapit</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyodrębnia w tekście części kompozycyjne 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję wstępu, rozwinięcia, zakończenia 	<ul style="list-style-type: none"> omawia relacje między częściami wypowiedzi 	
	<ul style="list-style-type: none"> wydobywa z tekstu wskazane informacje 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje informacje z tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia informacje ważne od drugorzędnych 	<ul style="list-style-type: none"> hierarchizuje informacje 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje określenia opisujące i oceniające 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia określenia opisujące od oceniających 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje opinie w wypowiedziach bohaterów tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia subiektywny charakter opinii 	
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje czytany utwór jako komiks 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje charakterystyczne cechy komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> unkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o budowie komiksu do jego odbioru 	<ul style="list-style-type: none"> charakteryzuje komiks jako tekst kultury 	
	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia dzieło literackie od filmu i spektaklu teatralnego odróżnia film od programu informacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje różne teksty kultury wskazuje środki artystycznego wyrazu charakterystyczne dla literatury, filmu, teatru 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa twórczość przekazów audiowizualnych (ruchome obrazy, dźwięk) 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia swoistość tekstów kultury przynależnych do literatury, teatru, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się terminami: <i>lalki, kostium, rekwizyty, dekoracja</i> w kontekście widowiska teatralnego • posługuje się pojęciami związanymi z filmem: <i>aktor, reżyser, scenariusz filmowy</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się terminami związanymi z teatrem lalkowym, zna pojęcie <i>znaki teatru</i> • wie, jak zbudowany jest scenariusz filmowy • rozpoznaje wybrane gatunki filmowe 	<ul style="list-style-type: none"> • wyodrębnia różne elementy składające się na widowisko teatralne, określa funkcje znaków teatralnych • posługuje się ze zrozumieniem terminami związanymi ze sztuką filmową 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje znaki teatru i środki wyrazu charakterystyczne dla teatru lalkowego • określa właściwości i funkcje różnych elementów dzieła filmowego 	
	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>adaptacja utworu literackiego</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • objaśnia pojęcie <i>adaptacja utworu</i> w odniesieniu do wybranych dzieł filmowych 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje różnice pomiędzy tekstem literackim a jego adaptacją sceniczną i radiową 	
	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się na temat treści tekstów kultury 	<ul style="list-style-type: none"> • porównuje treści tekstów kultury z rzeczywistością znaną mu z własnego doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • komentuje treści tekstów kultury w odniesieniu do własnego doświadczenia 	<ul style="list-style-type: none"> • odbiera tekst kultury jako źródło wzbogacania własnych doświadczeń 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> dokonyje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją realistyczną (np. ilustracja) 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się bardziej złożoną konwencją realistyczną (np. komiks) 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją symboliczną (np. plakat, kolaż) 	<ul style="list-style-type: none"> dokonyje odczytania tekstów przez przekład intersemiotyczny, posługując się konwencją abstrakcyjną (w połączeniu z muzyką) 	
	<ul style="list-style-type: none"> z uwagą odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę na temat tekstów kultury, odbierając filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży 	<ul style="list-style-type: none"> aktywnie odbiera filmy, spektakle teatralne, słuchowiska, programy radiowe i telewizyjne, zwłaszcza adresowane do dzieci i młodzieży, czyniąc je źródłem swoich działań twórczych 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
II. Kształcenie językowe	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w wypowiedziach rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki, przysłówki oraz niektóre liczebniki i przyimki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście liczebniki oraz przyimki 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje różnice między różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje różnych części mowy w wypowiedzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę i umiejętności językowe w zakresie słownictwa, składni, fleksji i fonetyki swobodnie stosuje wiedzę na temat budowy wypowiedzeń i budowy tekstu w wypowiedziach ustnych i pisemnych funkcjonalnie wykorzystuje werbalne i pozawerbalne środki wyrazu swobodnie wykorzystuje wiedzę o języku jako narzędziu skutecznej komunikacji
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje odmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje nieodmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o odmiennych i nieodmiennych częściach mowy 	
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje formy bezokolicznika 	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega rolę czasownika w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie funkcję bezokolicznika 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o osobowych i nieosobowych formach czasownika w wypowiedziach 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, osoby, czasu, rodzaju gramatycznego odpowiednio: rzeczownika, czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczby, rodzaju gramatycznego odpowiednio: przymiotnika i liczebnika 	<ul style="list-style-type: none"> oddziela temat fleksyjny od końcówki 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje różnych form gramatycznych odmiennych części mowy w wypowiedzeniu 	<ul style="list-style-type: none"> przedstawia oryginalne rozwiązania ułatwiające naukę gramatyki i ortografii przestrzega zasad poprawności językowej oraz zasad etykiety językowej w każdej sytuacji komunikacyjnej świadomie i funkcjonalnie wykorzystuje synonimy, frazeologizmy w celu wzbogacenia warstwy językowej wypowiedzi samodzielnie poszerza wiedzę i umiejętności poza treści przewidziane podstawą programową i programem nauczania
	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje i wskazuje w tekście czasowniki w stronie czynnej i w stronie biernej 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca konstrukcję strony czynnej i biernej czasownika i odwrotnie 	<ul style="list-style-type: none"> poprawnie i celowo stosuje formy strony czynnej i biernej czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> używa form strony biernej i czynnej czasownika dla uzyskania jednoznaczności treści wypowiedzi 	
	<ul style="list-style-type: none"> stara się przestrzegać poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> przestrzega poprawności gramatycznej wyrazów odmiennych, tworząc wypowiedzi o nieskomplikowanej strukturze językowej 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawne formy gramatyczne wyrazów odmiennych 	
	<ul style="list-style-type: none"> używa przymiotników i przysłówków we właściwych kontekstach 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie rolę przymiotników i przysłówków w opisie świata 	<ul style="list-style-type: none"> uwzględnia w wypowiedziach różne natężenie cech i właściwości 	<ul style="list-style-type: none"> używa we właściwych kontekstach przymiotników i przysłówków o różnych natężeniach cechy 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie, okolicznik</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje podmiot, orzeczenie, przydawkę, dopełnienie i okolicznik w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje funkcje składniowe orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnia funkcję orzeczenia, podmiotu, przydawki, dopełnienia i okolicznika w zdaniu 	
	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje wyrazy nadrzędne i podrzędne w związkach wyrazowych nazywa niektóre typy związków wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia pojęcia <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i> wie, jakie części mowy występują najczęściej w związkach wyrazowych różnych typów 	<ul style="list-style-type: none"> używa ze zrozumieniem pojęć <i>związek zgody, związek rzędu, związek przynależności</i> odróżnia różne typy związków wyrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> używa funkcjonalnie nazw wszystkich typów związków wyrazowych podczas analizy składniowej zdań 	
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące 	<ul style="list-style-type: none"> używa celowo wypowiedzeń oznajmujących, pytających i rozkazujących 	<ul style="list-style-type: none"> używa wypowiedzeń wykrzyknikowych ze świadomością ich funkcji 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach wypowiedzeń ze względu na cel wypowiedzi 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zna pojęcia <i>zdanie pojedyncze</i> i <i>zdanie złożone</i> 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje w tekście zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte, zdanie pojedyncze i złożone, odróżnia zdanie i wypowiedzenie bez osobowej formy czasownika 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje równoważnik zdania, określa typy zdań złożonych współrzędnie 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcję zdań współrzędnie złożonych różnego typu 	
	<ul style="list-style-type: none"> przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie 	<ul style="list-style-type: none"> przekształca konstrukcje składniowe – zdania w równoważniki zdań i odwrotnie 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie funkcjonalność przekształceń składniowych 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę i umiejętności w zakresie przekształceń składniowych w wypowiedziach ustnych i pisemnych 	
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wersję mówioną i pisaną języka 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia, czym się różni wersja mówiona języka od wersji pisanej 	<ul style="list-style-type: none"> wskazuje główne cechy języka mówionego i pisanego 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie posługuje się wersją mówioną i pisaną języka 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> wie, w jakich sytuacjach używa się oficjalnej, a w jakich nieoficjalnej odmiany polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się oficjalną i nieoficjalną odmianą polszczyzny ze świadomością zróżnicowania tych form 	<ul style="list-style-type: none"> zna i funkcjonalnie stosuje formy grzecznościowe używane w oficjalnej i nieoficjalnej odmianie polszczyzny 	
	<ul style="list-style-type: none"> rozumie dosłowne i proste przerośne znaczenia wyrazów w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> odróżnia znaczenia dosłowne wyrazów od znaczeń przerośnych 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wyrazy wieloznaczne 	<ul style="list-style-type: none"> świadomie wykorzystuje wyrazy o przerośnych znaczeniach do tworzenia własnych wypowiedzi 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>związek frazeologiczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> używa stałych związków wyrazowych ze zrozumieniem i świadomością celu 	<ul style="list-style-type: none"> używa różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> używa poprawnie i celowo różnych związków frazeologicznych w wypowiedziach ustnych i pisemnych 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie tworzy wypowiedzi wyrażające różne intencje 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje różne typy wypowiedzi w zależności od zamierzonego celu wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się pozawerbalnymi środkami komunikowania się stosownie do okoliczności i celu wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • podkreśla intencje wypowiedzi pozawerbalnymi środkami porozumiewania się 	
	<ul style="list-style-type: none"> • używa ze zrozumieniem pojęć <i>synonim</i>, <i>wyraz bliskoznaczny</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że formy fleksyjne wyrazów nie są ich synonimami 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie zastępuje powtarzające się wyrazy ich synonimami 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie stosuje synonimy w celu wzbogacenia językowego wypowiedzi 	
	<ul style="list-style-type: none"> • w sposób logiczny i spójny wypowiada się na tematy związane z otaczającą rzeczywistością 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że treść tworzonych zdań powinna nawiązywać do wcześniejszych części tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • używa spójników i zaimków (bez znajomości terminów – etap propedeutyczny) w celu zespolenia tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje synonimy w celu uzyskania spójności tekstu 	
	<ul style="list-style-type: none"> • rozumie, że tekst jest komunikatem 	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia typy komunikatu: informacyjny, literacki, ikoniczny 	<ul style="list-style-type: none"> • wie, że niektóre komunikaty różnią się systemem znaków 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych typach komunikatów 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>nadawca</i> i <i>odbiorca wypowiedzi</i>, posługuje się nimi w odniesieniu do różnych sytuacji codziennych 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje nadawcę wypowiedzi w opowiadaniach, powieściach, baśniach, mitach, legendach 	<ul style="list-style-type: none"> identyfikuje i opisuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi lirycznej 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie posługuje się terminami nadawca i odbiorca wypowiedzi podczas odbioru tekstów kultury 	
	<ul style="list-style-type: none"> określa sytuację komunikacyjną 	<ul style="list-style-type: none"> rozumie wpływ sytuacji komunikacyjnej na kształt wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> dostosowuje sposób wyrażania się i zachowania do sytuacji komunikacyjnej 	<ul style="list-style-type: none"> posługuje się różnymi werbalnymi i pozawerbalnymi środkami komunikacji stosownie do sytuacji 	
	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje komunikaty wyrażane za pomocą gestów i mimiki 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje i nazywa uczucia wyrażane za pomocą postawy ciała 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje znaczenie różnych niewerbalnych środków komunikacji 	<ul style="list-style-type: none"> nazywa i komentuje emocje wyrażane za pomocą różnych form ekspresji pozastownej 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcia <i>głoska</i>, <i>litera</i>, <i>sylaba</i> 	<ul style="list-style-type: none"> objaśnia różnicę między głoską a literą 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje głosek, liter, sylab 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę o głoskach, literach i sylabach w analizie warstwy brzmieniowej tekstów 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> zna pojęcie <i>etykieta językowa</i> i stara się stosować jej zasady 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady etykiety językowej w sytuacjach codziennych 	<ul style="list-style-type: none"> przestrzega zasad etykiety językowej wymaganych w korespondencji 	<ul style="list-style-type: none"> przestrzega zasad etykiety językowej podczas komunikacji za pomocą narzędzi nowoczesnych technologii informacyjno – komunikacyjnych 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i> – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em</i> i <i>-om</i> – i po spółgłoskach – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> 	<ul style="list-style-type: none"> stara się przestrzegać poprawności ortograficznej w zakresie pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i> – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em</i> i <i>-om</i> – i po spółgłoskach – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> w podanym zestawie ortogramów 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w większości wyrazów zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i> – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em</i> i <i>-om</i> – i po spółgłoskach – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> w podanym zestawie ortogramów 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje we wszystkich wyrazach zasady pisowni: <ul style="list-style-type: none"> – <i>rz, ż, ó, u, h, ch,</i> – <i>nie</i> z rzeczownikami, przymiotnikami, czasownikami, liczebnikami i przysłówkami – wielką i małą literą – przyimków i wyrażen przyimkowych – <i>q</i> i <i>ę</i> oraz <i>-em</i> i <i>-om</i> – i po spółgłoskach – zakończeń <i>-i, -ii, -ji</i> w podanym zestawie ortogramów 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> zna wybrane zasady dotyczące oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych 	<ul style="list-style-type: none"> stara się przestrzegać zasad dotyczących oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w większości wyrazów zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje we wszystkich wyrazach zasady oznaczania spółgłosek dźwięcznych i bezdźwięcznych w zestawie ortogramów zawartych w ćwiczeniach 	
	<ul style="list-style-type: none"> zamyka wypowiedzenia kropką, znakiem zapytania lub wykrzyknikiem 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje poprawnie kropkę, znak zapytania lub wykrzyknik na końcu wypowiedzeń, zna zasady dotyczące użycia przecinka w zdaniach pojedynczych i złożonych 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje w większości wypowiedzeń poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje we wszystkich wypowiedzeniach poznane zasady użycia przecinka w zdaniu pojedynczym i złożonym 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
III. Tworzenie wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> • udziela poprawnych i logicznych odpowiedzi na pytania • słucha z uwagą uczestników rozmowy, mówi na temat, uczestnicząc w rozmowie 	<ul style="list-style-type: none"> • krótko wypowiada się na podany temat związany z otaczającą rzeczywistością • włącza się do rozmowy w kulturalny sposób 	<ul style="list-style-type: none"> • wypowiada się logicznie na tematy związane z poznаныmi tekstami kultury • reaguje na wypowiedzi innych rozmówców 	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie porządkuje i komponuje treść swoich wypowiedzi • prezentuje własne stanowisko w rozmowie 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze bezbłędne językowo, oryginalne pod względem treści i stylu różne formy wypowiedzi • swobodnie posługuje się werbalnymi i pozawerbalnymi środkami wyrazu w wypowiedziach ustnych
	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje argumenty w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • posługuje się argumentami w rozmowie 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje argumenty odnoszące się do faktów, logiki oraz odnoszące się do emocji 	<ul style="list-style-type: none"> • używa przemyślanych argumentów na poparcie swojego stanowiska 	<ul style="list-style-type: none"> • operuje bogatym słownictwem z różnych kręgów tematycznych • w sposób szczególny dba o poprawność ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową wypowiedzi
	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy logiczne i w przeważającej części uporządkowane wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • zna pojęcie <i>akapit</i> i rozumie jego funkcję w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy wypowiedzi o właściwej kompozycji i układzie graficznym 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy semantycznie pełne i bogate językowo wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • zapisuje teksty w sposób przejrzysty z wielką dbałością o stronę graficzną i podział logiczny w formie akapitów
	<ul style="list-style-type: none"> • wyszukuje w tekście informacje 	<ul style="list-style-type: none"> • ocenia przydatność uzyskanych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje selekcji informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • wypracowuje skuteczne metody selekcji informacji 	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje działalność literacką i kulturalną

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> tworzy według podanego wzoru wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy samodzielnie wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opowiadanie (twórcze, odtwórcze), opis (przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci), list, sprawozdanie, dedykacja, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, charakterystyka 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych, stosuje funkcjonalnie różne środki językowe 	<ul style="list-style-type: none"> prowadzi blog internetowy tworzy prezentacje multimedialne redaguje twórcze, oryginalne teksty informacyjne o szkole przeznaczone do gazetki lub na stronę internetową
	<ul style="list-style-type: none"> recytuje ze zrozumieniem tekst poetycki lub fragment prozy 	<ul style="list-style-type: none"> artykułuje prawidłowo głoski podczas recytacji, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu 	<ul style="list-style-type: none"> recytuje tekst z odpowiednią intonacją, dykcją i napięciem emocjonalnym 	<ul style="list-style-type: none"> głosowo interpretuje tekst 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> sporządza według podanego wzoru odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> sporządza samodzielnie odtwórczy plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> stosuje jednolitą formę wypowiedzeń (bez czasownika) w zapisie planu ramowego i szczegółowego 	<ul style="list-style-type: none"> dba o zwięźłość wypowiedzi w zapisie planu ramowego i szczegółowego 	
	<ul style="list-style-type: none"> redaguje według podanego wzoru proste notatki w różnych formach 	<ul style="list-style-type: none"> tworzy samodzielnie prostą notatkę w formie tabeli, kilkudzaniowej wypowiedzi, planu 	<ul style="list-style-type: none"> rozplanowuje kompozycję układu treści w notatce 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o różnych formach notatek 	
	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o treści przeczytanych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> omawia problematykę przeczytanych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę o języku w wypowiedziach na temat tekstów 	<ul style="list-style-type: none"> opowiada o treści, problematyce i formie poznanych tekstów kultury 	
	<ul style="list-style-type: none"> wie, że współczesne komunikaty (SMS, e-mail) muszą być poprawne pod względem językowym i ortograficznym 	<ul style="list-style-type: none"> używa właściwych zwrotów grzecznościowych w swoich wiadomościach SMS oraz korespondencji internetowej 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje poprawne, komunikatywne wiadomości SMS 	<ul style="list-style-type: none"> zna i stosuje zasady netykiety w komunikacji internetowej 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy według podanego wzoru opowiadania na temat dalszych losów bohatera tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy samodzielnie opowiadania na tematy związane z treścią poznanych utworów 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy poprawne językowo, spójne, zgodne z cechami kompozycyjnymi opowiadania na podstawie tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • tworzy bogate językowo wypowiedzi w różnych formach gatunkowych inspirowane treścią poznanych utworów 	
	<ul style="list-style-type: none"> • podejmuje próby redagowania scenariusza 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze scenariusz filmowy, korzystając z rad zamieszczonych w podręczniku 	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie pisze scenariusz filmowy, na podstawie fragmentów lektury 	<ul style="list-style-type: none"> • pisze scenariusz filmowy na podstawie własnych pomysłów 	
	<ul style="list-style-type: none"> • odwołuje się do swojej wiedzy o języku w tworzonych wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zwroty grzecznościowe w wypowiedziach ustnych i pisemnych 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie stosuje odpowiednie konstrukcje składniowe w różnych sytuacjach komunikacyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • funkcjonalnie i twórczo wykorzystuje wiedzę o języku w tworzonych wypowiedziach 	
IV. Samokształcenie	<ul style="list-style-type: none"> • czytając głośno, uwzględnia różne znaki interpunkcyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta płynnie tekst, podkreślając głosem ważne słowa 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta tekst, stosując odpowiednie tempo i intonację w zależności od treści 	<ul style="list-style-type: none"> • czytając głośno, przekazuje intencję tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje narzędzia TIK (np. smartfon, tablet) do zapisywania i katalogowania informacji

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje odręcznie informacje pozyskane z różnych źródeł 	<ul style="list-style-type: none"> porządkuje według własnego pomysłu uzyskane informacje 	<ul style="list-style-type: none"> zapisuje informacje za pomocą edytora tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje własne sposoby szybkiego i efektywnego zapisywania informacji 	<ul style="list-style-type: none"> opracowuje własne bazy informacji, np. kartoteki, fiszki z hasłami, foldery plików wykorzystuje programy, aplikacje i gry edukacyjne do samodzielnej nauki języka polskiego zwraca uwagę na aspekty moralne związane z korzystaniem z zasobów internetowych (odpowiedzialność, uczciwość, poszanowanie cudzej własności) przestrzega praw autorskich dotyczących zasobów internetu
	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z różnych źródeł informacji (np. książki, edukacyjne programy telewizyjne, strony internetowe) 	<ul style="list-style-type: none"> wybiera informacje uzyskane z różnych źródeł i wykorzystuje je w nauce i rozwijaniu pasji 	<ul style="list-style-type: none"> selekcjonuje informacje w celu wykorzystania ich w różnych sytuacjach typowych i nietypowych 	<ul style="list-style-type: none"> gromadzi dane w sposób uporządkowany i zapewniający łatwy dostęp do potrzebnych informacji 	
	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z zasobów szkolnej biblioteki 	<ul style="list-style-type: none"> zna zasady korzystania z zasobów bibliotecznych 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta z zasobów bibliotek <i>on-line</i> 	<ul style="list-style-type: none"> funkcjonalnie wykorzystuje wiedzę na temat zasobów bibliotecznych w docieraniu do informacji 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika ortograficznego potrafi odnaleźć wskazane hasło w encyklopedii 	<ul style="list-style-type: none"> zna budowę słownika ortograficznego wyszukuje hasła w encyklopedii 	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słownika wyrazów bliskoznacznych korzysta z informacji zawartych w encyklopedii 	<ul style="list-style-type: none"> określa funkcje słowników korzysta ze słowników on-line 	<ul style="list-style-type: none"> opisuje źródła internetowe bierze udział i odnosi sukcesy w konkursach przedmiotowych z języka polskiego
	<ul style="list-style-type: none"> podjmuje próbę oceny prawdziwości informacji uzyskanych z internetu 	<ul style="list-style-type: none"> ocenia przydatność uzyskanych informacji 	<ul style="list-style-type: none"> konfrontuje ze sobą informacje uzyskane z różnych źródeł, szczególnie internetowych 	<ul style="list-style-type: none"> krytycznie ocenia i weryfikuje informacje uzyskane z różnych źródeł 	
	<ul style="list-style-type: none"> zna legendy związane ze swoim regionem 	<ul style="list-style-type: none"> wyszukuje informacje na temat ważnych zdarzeń i postaci związanych ze swoim regionem 	<ul style="list-style-type: none"> wykorzystuje wiedzę i umiejętności do przetwarzania informacji o życiu kulturalnym regionu 	<ul style="list-style-type: none"> aktywnie interesuje się życiem kulturalnym swojego regionu 	

Sprawności	Wymagania				
	konieczne (ocena: dopuszczający)	podstawowe (ocena: dostateczny)	rozszerzone (ocena: dobry)	dopełniające (ocena: bardzo dobry)	ponadprogramowe (ocena: celujący)
	UCZEŃ				
	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta z internetu w celach edukacyjnych • kształci umiejętności tworzenia prezentacji multimedialnej 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwija umiejętności efektywnego korzystania z zasobów internetu 	<ul style="list-style-type: none"> • zna wybrane zasady netykiety i przestrzega ich 	<ul style="list-style-type: none"> • postrzega nowoczesne technologie informacyjne jako narzędzia do rozwijania i prezentowania własnych zainteresowań 	
Lektura obowiązkowa i uzupełniająca	<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur przynajmniej we fragmentach i analizuje podstawowe elementy ich świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta większość wymaganych lektur w całości i analizuje ich świat przedstawiony 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje wybrane wątki 	<ul style="list-style-type: none"> • czyta wszystkie wymagane lektury w całości i interpretuje je w połączeniu z kontekstami 	<ul style="list-style-type: none"> • chętnie czyta i zna wiele tekstów ponadprogramowych

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, którego wyniki nie osiągają poziomu wymagań koniecznych, w związku z tym, nie jest w stanie wykonać zadań o niewielkim stopniu trudności. Brak wiedzy i umiejętności nie rokuje osiągnięcia nawet minimalnego postępu.